اولین و یگانه روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.Madandaily.com

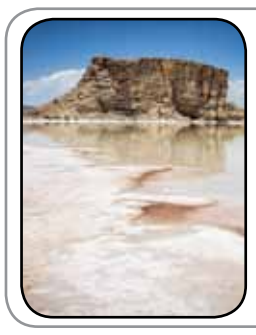
دوشنبه ۲ آبان ۱۴۰۱ • ۲۷ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ • ۲۴ اکتبر ۲۰۲۲ • سال پنجم • شماره ۹۴۴ • ۸صفحه • قیمت ۳۰۰۰ تومان

مسیر افزایش بهره‌وری صنعت فولاد

چرخ‌های توسعه ما به سرعت لازم نرسیده و از برنامه تدوین شده برای افق ۱۴۰۴ که رسیدن به تولید ۵۵ میلیون تن است، عقب افتاده‌ایم. چنانچه چالش‌های موجود سریع‌تر رفع نشوند اقدامات درخشان صنعت فولاد در سال‌های اخیر ادامه نخواهد یافت. در همین زمینه عزیراله عصاری، مدیرعامل پیشین سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات گفت: ازجمله چالش‌های...

۴

«ارومیه» به دلیل تغییر اقلیم خشک نشده

روزگاری گفته می‌شد وسعت آبی دریاچه ارومیه با حدود ۶ هزار کیلومترمربع در ردیف بیست و پنجمین دریاچه بزرگ دنیا از نظر مساحت است و لقب بزرگترین دریاچه داخلی ایران، بزرگترین دریاچه آب شور در خاورمیانه و ششمین دریاچه بزرگ آب شور دنیا را به یدک می‌کشید. ولی اکنون این دریاچه روزگار خشکی و برهوت را سپری می‌کند و به گفته رئیس پژوهشکده علوم...

۲

یادداشت

ریشه مشکلات اقتصاد دولتی است

۳

تیترهای روز

صادرات تنها راه تداوم تولید

صادرات غیرنفتی یکی از شاخصه‌های اثرگذار بر تولید ناخالص داخلی است. با این وجود در طول دهه‌های گذشته به‌واسطه وابستگی اقتصاد به نفت، صادرات غیرنفتی از اولویت دولت و سیاست‌گذاران خارج شده است. این در حالی است که رشد صادرات در حوزه‌های گوناگون، یکی از ضروریات...

۷

پیشروهای معدن در هوش مصنوعی کدامند؟

آینده صنعت و معدن با طیفی از موضوعات مخرب شکل خواهد گرفت که هوش مصنوعی یکی از موضوعاتی است که تأثیر قابل توجهی بر شرکت‌های معدن خواهد داشت. صنعت و معدن بیش از هر زمان دیگری تحت فشار برای افزایش راندمان است.

این امر در حالی اتفاق می‌افتد که کاهش عیار سنگ معدن و ذخایر ناهمگون و دورتر چالش‌های بزرگ‌تری...

۵

بمب فرونشست زیر پای مازندران

۶

گفت‌وگوی «روزگار معدن» با یک فعال اقتصادی درباره تبعات توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های حمل‌ونقل

منتظر معجزه در بخش معدن نباشید

۳

عکس: آیدا فریدی

سرمقاله

سیاست‌هایی که صادرات را فلج می‌کند

رضا شهرستانی
عضو هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران

صنعت فولاد در رده صنایعی است که تاکنون به‌خوبی و براساس برنامه‌های توسعه‌ای کشور پیشرفت کرده و ظرفیت‌سازی مناسبی در این صنعت ایجاد شده است. براساس سند چشم‌انداز توسعه کشور در افق ۱۴۰۴، تولید ۵۵ میلیون تن فولاد هدف‌گذاری شده و در طول سال‌های گذشته نیز سرمایه قابل‌توجهی به این زنجیره جذب شده است.

ظرفیت تولید فولاد کشور در حال حاضر، افزون بر ۴۰ میلیون تن برآورد می‌شود، با این وجود، میزان تولید فولاد در این زنجیره به‌مراتب کمتر است. تولید فولاد براساس ظرفیت‌سازی‌های انجام‌شده در این صنعت به الزاماتی نیاز دارد که از جمله این الزامات می‌توان به تامین مواد اولیه، تامین انرژی موردنیاز صنایع و همچنین توسعه زیرساخت‌ها اشاره کرد.

تولید در یک صنعت در کنار سایر صنایع معنا می‌یابد؛ بنابراین می‌توان این‌طور ادعا کرد که رشد همگون زنجیره فولاد لازمه توسعه فولادسازی در کشور است. با این وجود، صنعت فولاد ما در موقعیت کنونی از کمبود مواد اولیه رنج می‌برند. این محدودیت از توسعه نیافتن حلقه‌های ابتدایی این زنجیره نشأت می‌گیرد. در واقع فعالیت‌های اکتشافی و استخراجی در حلقه‌های ابتدایی زنجیره فولاد، همپای فولادسازی توسعه نیافته‌اند که این موضوع در آینده چالش‌زا خواهد بود...

ادامه در صفحه ۲

سرمقاله

سیاست‌هایی که صادرات را فلج می‌کند

ادامه از صفحه اول

کمبود انرژی نیز در ۲ سال گذشته به چالشی جدی برای فعالان این زنجیره بدل شده است. این کمبود حکایت از آن دارد که صنعت برق کشور به‌قدر کافی توسعه نیافته است.

این‌گونه چالش‌ها مسیر توسعه صنایع را با چالش روبه‌رو خواهد کرد.

در ادامه از صادرات باید به‌عنوان الزام جدی دیگری در مسیر توسعه صادرات فولاد ایران نام برد. حضور در بازار جهانی و برقراری تعاملی سازنده با جهان، مسیر تولید فولاد را تسهیل می‌کند.

فولاد ایران در طول سال‌های گذشته توانسته از اقبال خوبی در بازارهای جهانی برخوردار شود؛ هرچند تحریم‌ها همچون مانعی در مسیر صادرات کشور واقع شده‌اند.

چنانچه امکان بهره‌مندی از این فرصت فراهم باشد می‌توان با تکیه بر آن، زمینه توسعه صنایع فولاد کشور را فراهم کرد.

به‌علاوه آنکه ارز حاصل از صادرات در داخل کشور عرضه خواهد شد و گامی مثبت در بهبود شرایط اقتصادی برداشته می‌شود.

در همین حال باید تاکید کرد که توسعه ظرفیت‌های فولادی کشور به‌منزله ایجاد موقعیت‌های شغلی گوناگون در منطقه است و در مجموع به نفع اقتصاد کشور خواهد بود.

با این وجود در موارد متعددی شاهد اخذ سیاست‌های ضدصادراتی از سوی مسئولان و سیاست‌گذاران هستیم که از جمله این سیاست‌های اشتباه می‌توان به وضع عوارض صادراتی روی محصولات گوناگون صنایع معدنی ازجمله فولاد در ماه‌های ابتدایی امسال اشاره کرد.

اجرای این سیاست در یک بازه زمانی ۲ ماهه و در دوران اوج قیمت جهانی فولاد، منجر به از دست رفتن بخشی از بازار صادراتی ایران شد.

در ادامه باید تاکید کرد که جانمایی صنایع فولادی کشور نیز تاثیر بسزایی بر موقعیت صادراتی این صنایع دارد.

متاسفانه برخی واحدهای فولادی کشور به اشتباه و با اصرارهای سیاسی یا تحت‌فشار نمایندگان مجلس شورای اسلامی در مناطقی که ظرفیت و امکانات لازم را ندارند، احداث شده‌اند، چراکه به این واحدها به چشم موقعیتی برای اشتغالزایی و توسعه منطقه‌ای نگاه می‌شود.

با این وجود، انتظار می‌رود سایر طرح‌های توسعه صنعت فولاد در مناطق جنوبی کشور و در نزدیکی آب‌های آزاد احداث شود، تا از یک‌سو تامین آب موردنیاز برای این واحدها راحت‌تر باشد و از سوی دیگر، صادرات محصولات تولیدشده در آنها نیز راحت‌تر و با هزینه کمتر انجام شود.

در همین حال، انتظار می‌رود برای تداوم تولید و رشد صنعت فولاد و همچنین تسهیل فروش این محصولات در بازارهای جهانی، توسعه زیرساخت‌ها در حوزه‌های مختلف ازجمله حمل‌ونقل ریلی در دستور کار سیاست‌گذاران قرار گیرد.

حمل‌ونقل یکی از فاکتورهای اثرگذار بر نرخ تمام‌شده تولید یک محصول به‌شمار می‌رود و می‌تواند به رقابت‌پذیری هرچه بیشتر یک محصول در بازار جهانی منتهی شود.

روزگار دریاچه ارومیه در گذر زمان

«ارومیه» به دلیل تغییر اقلیم خشک نشده

گروه معدن

روزگاری گفته می‌شد وسعت آبی دریاچه ارومیه با حدود ۶ هزار کیلومترمربع در ردیف بیست و پنجمین دریاچه بزرگ دنیا از نظر مساحت است و لقب بزرگ‌ترین دریاچه داخلی ایران، بزرگترین دریاچه آب شور در خاورمیانه و ششمین دریاچه بزرگ آب شور دنیا را به یدک می‌کشید.

به گزارش ایسنا، ولی اکنون این دریاچه روزگار خشکی و برهوت را سپری می‌کند و به گفته رئیس پژوهشکده علوم زمین سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور آنچه به صورت طبیعی در مدت هزاران سال در این حوضه آبریز رخ می‌داده، اکنون تبدیل به وقایع «دهه»ای شده است. وی همچنین تاکید می‌کند که نخستین خشکسالی عمده دریاچه حدود ۱۳ هزار سال قبل رخ داده است. هر چند که در حاشیه دریاچه در زمان‌های کوتاه‌تر، گاه آثاری از پیشروی و پسروی دریاچه دیده می‌شد، اما فقط حاشیه دریاچه را تحت تاثیر قرار داده بود.

لک، معتقد است این گفته که هر ۵۰۰سال یکبار ارومیه خشک می‌شود و دوباره پر آب می‌شود، باور اشتباهی است و باید همین فرصت باقی‌مانده برای احیای این دریاچه را دریابیم.

آغاز احوالپرسی از دریاچه ارومیه با مطالعات وخامت حال مهارلو

راضیه لک، دانشیار پژوهشکده علوم‌زمین سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور، با اشاره به بیش از یک دهه سابقه مطالعه و پایش دریاچه ارومیه در موضوعات مختلف شیمی شورابه، رسوب‌شناسی، مطالعه کانی‌های تبخیری و همچنین بررسی‌های چند هزار ساله اقلیم و جغرافیای دریاچه گفت: از سال ۸۶ که تراز آب دریاچه ارومیه با روند کاهش غیرعادی مواجه شد، پژوهشکده علوم زمین و دفتر زمین‌شناسی دریایی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور با حضور پژوهشگران آذری چون دکتر علی محمدی و دکتر جواد درویشی اقدام به تعریف و اجرایی‌سازی پروژه تحقیقاتی باعنوان «آسیب‌شناسی علل کاهش سطح آب دریاچه ارومیه» کرد که مورد حمایت‌های لجستیک مراکز سازمان زمین‌شناسی در تبریز و ارومیه قرار گرفت. وی دلیل اجرای این پروژه تحقیقاتی را وجود دانش کافی برای مطالعات در خصوص دریاچه‌های شور در کشور عنوان کرد و یادآور شد: رساله دکترای من در خصوص دریاچه شور «مهارلو» بود. این دریاچه در برهه‌ای از زمان، خشک (۱۳۸۰) و دوباره آبگیری شد (۱۳۸۴) و هم‌اکنون تقریبا خشک شده است. براساس تجاربی که از این مطالعات به دست آمد، اقدام به اجرای طرح مطالعاتی کاربردی بر روی دریاچه ارومیه کردیم. لک ادامه داد: با اجرای طرح مطالعاتی بر روی دریاچه مهارلو دانش عملیات میدانی و نمونه‌برداری در محیط‌های رسوبی فوق اشباع، نحوه پایش، مغزه‌گیری، چگونگی بازسازی گذشته و اینکه آیا اثرات اقلیمی بر خشک شدن دریاچه مؤثر بوده یا دخالت انسان دلیل اصلی مشکل زیست‌محیطی بوده است، حاصل شد و پس از آن مطالعات بر روی دریاچه ارومیه را با دیگر پژوهشگران آغاز کردم.

نمونه‌برداری از نمک

رئیس انجمن کواترنری ایران، نخستین اقدام برای مطالعه بر روی دریاچه ارومیه را تشکیل تیم‌های مختلف تحقیقاتی دانست و اظهار کرد: در آغاز این مطالعات، تراز دریاچه بسیار پایین بود، به گونه‌ای که نمی‌توانستیم با استفاده از قایق دستگاه‌های حفاری دریایی را به نقاط مورد نظر منتقل کنیم؛ از این‌رو با دشواری زیاد توانستیم از حاشیه تا بخش‌هایی از داخل دریاچه با استفاده از دستگاه‌های مغزه‌گیری، مغزه‌هایی به عمق ۱۱ متر را در اختیار داشته باشیم. با توجه به نرخ رسوب‌گذاری تقریبی نیم میلی‌متر در سال، حدود ۱۳ هزار سال گذشته دریاچه بازسازی و مدل‌سازی شد.

لک با بیان اینکه مغزه گیری از این دریاچه در طی سال‌های ۱۳۸۷ و ۸۸ انجام شد، ادامه داد: در این بررسی‌ها ما هیچ شواهدی مبنی بر خشک شدن دریاچه تا ۱۳ هزار سال قبل مشاهده نکردیم. یعنی نخستین خشکسالی عمده دریاچه حدود ۱۳ هزار سال قبل رخ داده است. هر چند که در حاشیه دریاچه در زمان‌های کوتاه‌تر، گاه آثاری از پیش‌روی و پس‌روی دریاچه دیده می‌شد، اما فقط حاشیه دریاچه را تحت تاثیر قرار داده بود.

لک با بیان اینکه تمامی رسوباتی که از طریق مغزه‌گیری از دریاچه ارومیه دریافت کردیم، از نوع «دریاچه‌ای» بوده است، گفت: مشاهده چنین نتیجه‌ای بسیار شگفت‌آور بود؛ چراکه این سوال مطرح می‌شود که چگونه است که در ۱۳ هزار سال قبل که دمای کره زمین، وضعیت گرم‌تر از شرایط فعلی را تجربه کرده، اما خشک نشده بود.

ارومیه در دوره‌های یخچالی و بین یخچالی

رئیس پژوهشکده علوم زمین با اشاره به ویژگی‌های دوره یخچالی، خاطرنشان کرد: در این دوره‌ها، آب سطح کره زمین به صورت یخ در یخچال‌ها متمرکز می‌شد و در نتیجه یخچال‌ها توسعه یافتند و به دلیل کاهش بارش‌ها و رطوبت هوا، سطح دریاچه‌های دنیا و از جمله دریاچه ارومیه کاهش یافت و خشک شد.

وی اضافه کرد: ولی وقتی وارد دوره‌های بین یخچالی شدیم و اقلیم شروع به گرم شدن کرد و یخچال‌ها ذوب شدند، سطح آب اقیانوس‌ها و دریاها افزایش یافت و با افزایش رطوبت هوا، دریاچه ارومیه دوباره آبگیری شد. رسوبات متعلق به زمان‌های خشک از نوع قاره‌ای و زمان‌های مرطوب از نوع دریاچه‌ای است. همه این تغییرات و تحولات حوضه رسوبی در بازه‌های زمانی چند هزار ساله و چند صد ساله است.

آغاز راهی بی‌انتها برای اثبات یافته‌ها

رئیس انجمن کواترنری ایران، گام بعدی را ارائه یافته‌هایی در خصوص دلایل خشک شدن ارومیه به مسئولان دانست و یادآور شد: ما باید برای مسئولان ثابت می‌کردیم که دریاچه ارومیه بر اثر تغییر اقلیم خشک نشده، بلکه بر اساس عوامل دیگر بوده است؛ از این رو در سال ۸۹ به وزارت نیرو مراجعه کردیم و بر اساس اسنادی که ارائه دادیم، اعلام کردیم که دریاچه ارومیه در ۱۳ هزار سال قبل هرگز خشک نشده بود.

لک ادامه داد: در این میان در کنفرانس‌ها اعلام می‌شد که به دلیل مدیریت نادرست منابع و مصارف آب و نادیده گرفتن نقش آب‌های زیرزمینی علاوه بر آب‌های سطحی در تغذیه دریاچه، وضعیت به این صورت درآمده است. در واقع آنچه به صورت طبیعی در مدت هزاران سال رخ می‌داده است، اکنون تبدیل به وقایع «دهه»ای شده است این عضو کمیته علمی مخاطرات زمین‌شناختی یونسکو، دلیل کاهش دوره خشک شدن دریاچه ارومیه را ناشی از افزایش جمعیت در پیرامون این دریاچه، توسعه کشاورزی، افزایش تقاضا برای آب و سوء مدیریت منابع آب حوضه آبریز دانست و اضافه کرد: «رودهای حوضه آبریز ارومیه»، «چشمه‌ها» و «بارش مستقیم» ۳منبع اصلی تامین‌کننده آب دریاچه ارومیه است و علاوه بر کاهش محسوس دبی آب‌های وارده به دریاچه، با افت شدید تراز آب چاه‌ها یا آبخوان‌های ساحلی، چشمه‌هایی که قبلا فعال بوده‌اند و با دبی بالا، آب را به دریاچه منتقل می‌کردند، بسیار ضعیف و ناچیز شدند و در واقع آبخوان‌ها فشار هیدرولیک لازم برای تغذیه آب را نداشتند. البته نباید فراموش کرد که میانگذر «شهید کلانتری» نیز بر افزایش نرخ رسوبگذاری و سرعت بخشیدن در روند خشک شدن دریاچه، مؤثر بوده است که در فرصت‌های بعدی دلایل آن ارائه خواهد شد. لک یادآور شد: ما مستندات علمی لازم مبنی بر اهمیت نقش عوامل انسانی نسبت به عوامل طبیعی را به مسئولان اعلام کردیم، ولی توجه جدی نسبت به این یافته‌ها صورت نگرفت، تا اینکه در تابستان سال ۹۲ توانستیم صحبت نادرست برخی کارشناسان به رئیس‌جمهور وقت در سفرش به ارومیه مبنی‌بر آنکه «هر ۵۰۰ سال یکبار ارومیه خشک می‌شود و دوباره پر آب می‌شود، از این رو روند خشک‌شدن ارومیه نگران‌کننده نیست» را با ارائه مستندات علمی از اذهان خارج کنیم.

این محقق حوزه زمین‌شناسی دریایی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور، افزود: ما در این زمان در ارومیه حضور داشتیم و درخواست دادیم که در جلسه هیات وزیران حاضر شویم. رئیس انجمن کواترنری ایران یادآور شد: در جلسه شورای اداری استان آذربایجان غربی در تابستان ۹۲، ایده ایجاد ستاد احیای دریاچه شکل گرفت و از آنجایی که صدور این مصوبه در انتهای دولت بود، در دوران ریاست‌جمهوری «روحانی» ساختار تشکیل ستاد احیای دریاچه ارومیه شکل گرفت. لک خاطرنشان کرد: بر این اساس فراخوانی صادر و از پژوهشگران مختلف خواسته شده بود که ایده‌های خود را پیرامون دریاچه ارومیه در کنفرانس یا نشست تخصصی در مهرماه سال ۹۲، در دانشگاه تهران به صورت بسیار کوتاه ارائه کنند و من نیز دستاوردهای مربوط به ۵ سال تحقیقات خود و همکاران را ارائه دادم که مورد توجه و پذیرش قرار گرفت. وی اعلام کرد: پس از شکل‌گیری ستاد احیای دریاچه ارومیه در دانشگاه صنعتی شریف، موارد مرتبط با زمین‌شناسی و شیمی دریاچه در جلسات تخصصی در سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور با مسئولیت من به صورت فشرده تشکیل و در نهایت گزارشی کامل از کمیته زمین‌شناسی، تدوین و تحویل ستاد احیا شد.

هشدارهایی که مورد بی‌مهری قرار گرفت

در سال‌های ۹۰ تا ۹۲، پس از چندین سال پایش، هشدارهایی به مسئولان وقت داده شد و اعلام کردیم اگر الان برای ارومیه فکری نشود و اجازه ورود آب شیرین به آن داده نشود و میزان شوری آب از ۳۵۰ گرم بر لیتر بگذرد، دریاچه تبدیل به پلایا خواهد شد؛ چون رسوب نمک (هالیت) آغاز و در بستر دریاچه کفه نمکی ایجاد می‌شود، ترسیب نمک سرعت بسیار بالایی دارد و توپوگرافی بستر را نسبتا مسطح و سطح تبخیر را افزایش می‌دهد و در آن صورت شرایط را برای احیا بسیار دشوار و تقریبا ناممکن خواهد کرد؛ چراکه نسبت به حجم شورابه دریاچه، تبخیر افزایش خواهد یافت.

ذرات گلی سیلاب‌های بهاری

این عضو کمیته علمی مخاطرات زمین شناختی یونسکو، افزود: اعلام این هشدارها براساس تجربه‌ام در مطالعات دریاچه مهارلو بوده است. این دریاچه در سال ۸۰ خشک، در سال ۸۱ نیمه خشک و در سال ۸۴ دوباره پرآب شد، اما متاسفانه به دلیل کاهش محسوس عمق دریاچه و توپوگرافی نسبتا هموار آن، تبخیر زیاد و بالانس منفی بارش-تبخیر سال‌های بعد، مجالی برای چهره زیبای دریاچه‌ای به آن نداد. این محقق با بیان اینکه در سال ۸۴ «مهارلو» آنقدر آب دریافت کرده بود که جاده‌های خاکی روستایی اطراف آن را آب فراگرفت که موجب خوشحالی مردم شیراز شد و تصور بر این بود که این دریاچه نجات یافته است، خاطرنشان کرد: ولی من می‌دانستم که این آب ماندگار نیست؛ چراکه رسوبات کربناته، سولفاته و نهایتا کلروره، کف دریاچه مهارلو را پر کرده و آن را تبدیل به کفه نمکی کرده است.

لک ادامه داد: در آن زمان (سال ۹۴) ما اعلام کردیم که دریاچه ارومیه تبدیل به پلایا شده است. زمانی که می‌گوییم دریاچه ارومیه، «پلایا»شده، به این معنی است که وقتی آب دریاچه کاهش می‌یابد، رسوبات و املاح محلول در آب شورابه که شامل املاح «کربناته»، «سولفاته» و «کلرو» می‌شود، شروع به ترسیب می‌کنند و روند ترسیب آن به این صورت است که ابتدا کربنات کلسیم و بعد از آن سولفات رسوب و بعد از این مرحله چون میزان کلرو به بیش از ۳۵۰ گرم در لیتر می‌رسد، شروع به ترسیب نمک می‌کند.

به گفته عضو کمیته علمی مخاطرات زمین‌شناختی یونسکو، در چنین دریاچه‌هایی سرعت رسوب‌گذاری متاثر از حجم آب تبخیر شده است، چون رسوبات‌آوری که از قاره وارد حوضه می‌شود، نقش بسیار اندکی می‌یابند. سرعت رسوبگذاری نمک قابل قیاس با سرعت رسوبگذاری رسوبات طبیعی نیست.

لک تاکید کرد: ما رسوبات دریاچه ارومیه را سن‌سنجی و نرخ رسوبگذاری آن را استخراج و مشاهده کردیم که به طور طبیعی نرخ رسوبات این دریاچه بین ۳ دهم میلی‌متر بر سال تا ۷دهم میلی‌متر بر سال است. در گذشته نیز قبل از همه این مطالعات، مصطفی شهرابی از کارشناسان سازمان زمین‌شناسی با همکاری دانشگاه ETH زوریخ در سال ۱۹۸۷ مطالعات گسترده‌ای را در دریاچه ارومیه انجام دادند و در مقالات منتشر شده آنها، نیز میانگین نرخ رسوب‌گذاری این دریاچه نیم میلی‌متر بر سال اعلام شده بود. اما مطالعات اخیر ما نرخ رسوبگذاری نمک را تا ۴۶۶ بار بیشتر از نرخ میانگین قبل از بحران اخیر دریاچه، نشان داد.

ارومیه بعد از بارش‌های بهار سال۹۸

وی با تاکید بر اینکه هم اکنون ما باید راه علاج بخشی برای محیط پلایایی ارومیه داشته باشیم، یادآور شد: نتایج تحقیقات ما بر روی روند تکامل شورابه ارومیه نشان داد که ورود تدریجی و نه ناگهانی آب به این حوضه، برای احیای دریاچه راهکاری مناسب نیست، چون موجب تبخیر آب خواهد شد و اگر می‌توانستیم چند برابر بیش از حقابه محاسبه شده برای دریاچه ارومیه (که حدود ۳ میلیارد متر مکعب درسال است) را وارد دریاچه کنیم و کل نمک‌های بستر را حل و شوری را به کمتر از ۳۵۰ گرم بر لیتر برسانیم، می‌توانستیم علاوه بر آبی که تبخیر می‌شود، دریاچه را به شرایط احیا نزدیک کنیم، اما از آنجایی که چنین منابع آبی در حوضه آبریز وجود ندارد، ناچارا آب باید آرام آرام وارد دریاچه شود و در نتیجه آب در توپوگرافی هموار بستر دریاچه، پخش و وارد فاز تبخیر می‌شود. ما بهار ۹۸ دوباره وضعیت دریاچه را پس از سیلاب‌ها پایش و نمونه‌برداری کردیم و پس از ترسیم نقشه هیدروگرافی کل دریاچه، حجم آب دریاچه را محاسبه کردیم و از نزدیک شاهد همه تغییرات آن بودیم.

نمونه‌برداری‌ازشورابه‌های‌بین‌منفذی

ورود حجم زیاد آب شیرین به‌ویژه پس از لایروبی رودخانه‌های بخش جنوبی دریاچه و رسیدن آب به پیکره اصلی آن، سبب انحلال بخشی از نمک، افزایش نسبی عمق (تا ۳متر)، افزایش حجم آب (حدود ۴میلیارد مترمکعب)، گسترش وسعت دریاچه شد و ما همان موقع با قایق کلیه نواحی دریاچه را مورد ارزیابی قرار دادیم و نمونه‌گیری کامل را از دریاچه انجام دادیم، چون می‌دانستیم این آب ماندگار نخواهد بود و با کاهش میزان بارش‌ها، حتی حفظ وضع موجود بسیار دشوار و همان آبی که وارد دریاچه شده بود، وارد فاز تبخیر می‌شد.

کاهش ۱.۵میلیارد دلاری درآمد فولادسازان به دلیل قطعی گاز

یک فعال صنعت فولاد گفت: فولاد خراسان در میان تمام تولیدکنندگان فولاد کشور، بیش از سایر فولادی‌ها از محل قطع گاز متضرر شد زیرا فولاد خراسان از خط لوله شمال شرق کشور استفاده می‌کند.

حسین بختیاری درگفت‌وگو با فولادبان با اشاره به اظهارات وزیر نفت مبنی‌بر تامین برق و گاز صنایع در زمستان پیش‌رو افزود: فولادی‌ها و واحدهای تولید فولاد در سال گذشته خسارت‌های فراوانی از محل قطع برق و گاز متحمل شدند و طبق آمار انجمن تولیدکنندگان فولاد، تولید فولاد کشور حدود ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تن در مقایسه با سال ۹۹ کاهش یافت که کاهش تولید این میزان فولاد رقمی معادل یک ونیم میلیارد دلار از درآمد فولادسازها کاسته است.

معاون فروش فولاد خراسان با اشاره به افت فشار گاز فولاد خراسان در بالاترین حد ممکن در ایام زمستان گفت: فولاد خراسان با بیشترین قطعی گاز در مقایسه با سایر فولادی‌ها در کشور مواجه است و بیشترین خسارت را نیز از این محل متحمل شده است.

بختیاری با استناد به تعطیلی واحدهای فولادسازی این مجتمع در زمستان قبلی افزود: فقط در زمستان سال گذشته حدود دو ماه واحدهای احیای این مجتمع متوقف و بالتبع آن واحدهای فولادسازی این مجتمع نیز با توقفات گسترده روبه‌رو شد.

این فعال صنعتی تصریح کرد: با توجه به شواهد موجود احتمالا منظور وزارت نفت ازعدم قطع گاز در زمستان، بخش خانگی است چون بعید بنظرمی رسد مشکلات مربوط به کمبود گاز ظرف ۶ ماه که از سال جدید گذشته است مرتفع شده باشد.

گفت‌وگوی «روزگار معدن» با یک فعال اقتصادی درباره تبعات توسعه نیافتگی زیرساخت‌های حمل‌ونقل

منتظر معجزه در بخش معدن نباشید

گیتا جاودانی

عکس: روزگار معدن

فیروز دولت‌آبادی، سفیر اسبق ایران در ترکیه به‌تازگی در گفت‌وگویی با ایلنا اظهار کرد: «در زمان احمدی‌نژاد، ثروت بزرگی به‌میزان ۸۰۰ میلیارد دلار به کشور رسید،اما هیچ تحولی در توسعه زیرساخت‌ها ایجاد نشد».

البته این اتفاق منحصربه دوره احمدی‌نژاد نبود و مشابه آن، در سال‌های پسابرجام نیز رخ داد. در آن دوره هم، منابع مالی آزادشده ایران به‌جای حمایت از تولید و صادرات، صرف واردات کالاهای غیرضروری شد. در نتیجه امروزه کشور با مشکلات بزرگی در حوزه حمل‌ونقل جاده‌ای، ریلی و دریایی دست و پنجه‌نرم می‌کند.

دولت‌آبادی همچنین بااشاره به آثار درازمدت این تعلل تاریخی گفت: «سال گذشته برای انتقال ۱۰ میلیون تن زغال‌سنگ از روسیه به چین قراردادی منعقد کردیم، اما اکنون و با گذشت ۸ ماه از قرارداد، فقط یک واگن رسیده است، چون ظرفیت زیرساختی رشد پیدا نکرده و ظرف ۱۶سال اخیر توجه سیستم دولتی از زیرساخت‌ها و افزایش توان و ظرفیت خارج شده است».

به‌گفته سفیر اسبق ایران، در ترکیه اکنون سرعت حمل‌ونقل ریلی برای بار ۳.۶ کیلومتر در ساعت است که برای جابه‌جایی مسافر اختصاص داده می‌شود و به‌تبع آن، امکانات حمل بار کاهش پیدا کرده است.

«روزگارمعدن» در مصاحبه با جمشید نفر، عضو کمیسیون توسعه صادرات غیرنفتی اتاق بازرگانی ایران، اثرات توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های حمل‌ونقل را بر توسعه صادرات بررسی کرده است. به‌گفته این عضو کمیسیون توسعه صادرات غیرنفتی اتاق بازرگانی ایران، گرهی را که با دست باز می‌شود، نباید به دندان سپرد.

◉ وضعیت حمل‌ونقل کشور (در حوزه جاده‌ای، ریلی و دریایی) را چطور ارزیابی می‌کنید؟

متاسفانه سیستم حمل‌ونقل ما برای تجارت و ترانزیت کالا چه در زمینه واردات و چه صادرات مشکلات عدیده‌ای دارد، این مشکلات به‌ویژه درباره صادرات خودنمایی می‌کند، زیرا هزینه‌های حمل خارجی گزاف است، به‌شکلی که مشکلات ناشی از هزینه‌های ترانزیت کالا از میزان افزایش نرخ ارز هم پیشی گرفته است.

شرایط فعلی حمل‌ونقل کشور؛ جاده‌ای، ریلی یا دریایی، چندان مناسب نیست و بعضی مواقع صادرکننده برای یافتن یک کامیون زمان زیادی را از دست می‌دهد تا وسیله مناسب پیدا شود، بنابراین درحال‌حاضر تنها باید به فکر بازسازی و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل کشور چه از نظر سخت‌افزاری و چه از نظر نرم‌افزاری باشیم تا امکان حمل کالا تقویت شود و باری روی زمین نماند.

بدیهی است، توسعه زیرساخت نمی‌تواند برنامه‌ای سهل‌الوصول و کوتاه‌مدت باشد و نیازمند طراحی عملیاتی برمبنای شیوه‌ای است که از پیش، تعریف شده و درازمدت باشد.اگر قرار باشد، افزایش صادرات اتفاق بیفتد و کشور از منافع آن بهره ببرد، باید فکری به حال توسعه حمل‌ونقل کشور بکنیم. کمبود ماشین‌آلات و ضعف زیرساخت‌های توسعه سبب شده که ایران جایگاهی در میان تامین‌کنندگان مواد معدنی دنیا نداشته باشد. بن‌بست تحریم‌ها و گره‌های متعدد در سیستم بانکی هم از دیگر مشکلات بزرگ این حوزه است.

عقب‌افتادگی در این بخش‌ها و کمبودها و موانع آن، خواه‌ناخواه بر توسعه اقتصادی کشور اثری سوء خواهد داشت. وقتی هیچ‌یک از زیرساخت‌های ضروری وجود ندارد، نمی‌توان چشم‌انتظار معجزه و امیدوار باشیم که مثل ترکیه یا حتی عراق ـ که الان خیلی پیشرفته‌تر از ما شده‌اند ـ در این بخش رشد کنیم.

تنها راه نجات ما، تغییر کلی سیاست‌ها و رویکردها است، البته بدیهی است که این کار از حوزه اختیارات بخش معدن، صنعت و ... خارج است.

◉ توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل ترکیبی، برعهده چه نهاد یا ارگانی است؟

یکی از اشتباهات رایج در کشور ما، بخشی کردن مسائل و موضوعات کلان است. به‌نظر من، در درجه اول، دولت مسئول حل و فصل مشکلات اجرایی کشور است؛ حال این مشکل در هر زمینه‌ای باشد.

اما اگر بخواهیم به‌طورخاص به معضلاتی که در زمینه توسعه امکانات و زیرساخت‌های حمل‌ونقل وجود دارد، صحبت کنیم، باید گفت یک متولی واحد ندارد. بعضی مسایل مربوط به وزارت صمت و جهاد است، بعضی مربوط به وزارت صمت و کار و به طور خلاصه چندین وزارتخانه و ارگان در امور مربوط به آن دخیل است.

پس مخاطب باید دولت باشد نه وزارتخانه‌ای خاص.

> یکی از اشتباهات رایج در کشور ما بخشی کردن مسائل و موضوعات کلان است. به‌نظر من، در درجه اول دولت مسئول حل‌وفصل مشکلات اجرایی کشور است؛ حال این مشکل در هر زمینه‌ای باشد

به‌گمان من، موضوعات مهمی مانند افزایش صادرات و تجارت خارجی که ارزآوری دارد و رونق اقتصادی ایجاد می‌کند، فراوزارتخانه‌ای است و باید همه به هم کمک کنند تا هرچه سریع‌تر مشکلات و موانع پیش‌روی آن حل شود.

به عنوان مثال، سال‌ها است که در کشور در زمینه تامین کشنده‌های یخچال‌دار با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو هستیم. حتی ۲ معاونت مسئول در زیرمجموعه وزارت صمت، خودشان هم با یکدیگر دچار چالش هستند. به عبارت دیگر، معاونت تولید وزارت صمت مخالف واردات است و معاونت توسعه تجارت موافق. به‌نظر من، این رویه بخشی نگاه کردن مسئولان در نهادهای اجرایی مختلف، بزرگ‌ترین آسیبی است که به تصمیمات کلان کشور وارد می‌شود.

بخش عمده صادرات ما در حال حاضر متکی به جاده است و جاده‌ها هم با مشکلات عدیده‌ای رو به رو هستند و با کمبود ماشین‌آلات و گرانی سوخت دست و پنجه نرم می‌کنند. چرا دولت برای توسعه و نوسازی، به‌ویژه توسعه حمل‌ونقل ریلی از توان بخش خصوصی استفاده نمی‌کند؟

مجموعه حاکمیت معدنی به‌هیچ عنوان اعتقادی به بخش خصوصی ندارد.

سال‌های زیادی است که شعار خصوصی‌سازی مطرح شده، اما همه ما به‌سرعت متوجه شدیم سیاستی که در پیش گرفته شده، به خصوصی‌سازی واقعی ختم نمی‌شود و در واقع خصولتی‌سازی انجام شد که به همه ارکان تولید و اقتصاد کشور لطمات فوق‌العاده‌ای وارد آورد.

اگر بخواهیم انجام کاری مثل توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای، ریلی یا دریایی را به بخش خصوصی واقعی واگذار کنیم، باید تغییری اساسی در ارتباطات سیاسی، اقتصادی و تجاری ایجاد شود که خارج از چارچوب مشکلات و مسائل تحریمی باشد تا تجار ما بتوانند با ارتباط خوبی که با بخش خصوصی خارج از کشور دارند، اعتبار قابل‌توجه لازم را فراهم کنند تا بتوان در بخش‌های زیرساختی هزینه کرد.

نیاز اعتباری لازم برای توسعه ریل و راه‌آهن چند صد میلیون دلار نیست، برای چنین کاری باید صدها میلیون دلار هزینه کرد و این هزینه باید قابل‌اعتماد باشد تا اسپانسر و سرمایه‌گذار بخش خصوصی به‌راحتی و با طیب‌خاطر تشویق به سرمایه‌گذاری شود و پا در گود بگذارد.

وقتی به‌علت شرایط موجود کشور اعتماد بخش خصوصی واقعی جلب نشود، باز به‌ناچار شرکت‌های دولتی یا خصولتی وارد میدان می‌شوند. ویژگی این بخش‌ها متاسفانه شفاف نبودن و فسادهای ریز و درشتی است که در نهایت پروژه‌ها را از حیزانتفاع ساقط می‌کند.

پس موانع اصلی برای دستیابی به اهداف فوق را نباید در داخل حوزه معدن جست‌وجو کرد. بزرگ‌ترین این موانع، حمل‌ونقل است. کمبود ماشین‌آلات و ضعف زیرساخت‌های توسعه سبب شده که ایران جایگاهی در میان تامین‌کنندگان مواد معدنی دنیا نداشته باشد. بن‌بست تحریم‌ها و گره‌های متعدد در سیستم بانکی هم، از دیگر مشکلات بزرگ این حوزه است.

عقب‌افتادگی در این بخش‌ها و کمبودها و موانع آن، خواه‌ناخواه بر توسعه اقتصادی کشور اثری سوء خواهد داشت. وقتی هیچ‌یک از زیرساخت‌های ضروری وجود ندارد، نمی‌توان چشم‌انتظار معجزه و امیدوار باشیم که مثل ترکیه یا حتی عراق ـ که الان خیلی پیشرفته‌تر از ما شده‌اند ـ در این بخش رشد کنیم.

تنها راه نجات ما، تغییر کلی سیاست‌ها و رویکردها است، البته بدیهی است که این کار از حوزه اختیارات بخش معدن، صنعت و ... خارج است.

بعد ادعا می‌شود که حل این مسائل پیچیده و دشوار از عهده بخش خصوصی خارج است و تنها بخش دولتی یا خصولتی می‌توانند از پس این‌کار برآیند. به‌عبارت دیگر، بارها شاهد آن بوده‌ایم که چیزی که در ابتدا بسیار ساده بوده، در فرآیند اجرا دچار پیچیدگی‌های متعدد شده و در نهایت فقط رانتی برای افرادی که از ابتدا مشخص و معین شده بودند، ایجاد شده است.

به‌نظر من، تنها راه‌حل ممکن برای تغییر وضع موجود این است که به سرعت و با شدت، به‌سمت و سوی خصوصی‌سازی درست حرکت کنیم. البته منظور خصولتی‌سازی نیست، زیرا خصولتی‌سازی به‌مراتب بدتر از دولتی بودن است. در فرآیندهای دولتی به هر حال، ترس از نظارت و حسابرسی وجود دارد، اما در مجموعه‌های خصولتی این مانع هم وجود ندارد.

فرصت‌های گرانبهایی را به قیمتی بسیار ارزان در اختیار افرادی خاص و بی‌هنری قرار می‌دهند و به این ترتیب حتی اگر فرد هیچ اقدامی هم انجام ندهد، چندین هزار برابر سود می‌کند و این زنجیره فاسد ادامه می‌یابد و متاسفانه انگار هیچ قدرتی توان آن را ندارد که با این رانت‌ها مقابله کند.

چندین سال پیش که مدیرعامل شرکتی بودم، تلاش مجموعه بر این بود که پرداخت‌های بسیار منظم، مرتب و دقیقی داشته باشیم. روزی نامه‌ای از سازمان تامین اجتماعی با پست سفارشی به دستم رسید. در این نامه آمده بود، براساس حسابرسی طولانی‌مدتی که انجام شده بود، شرکت ما مبلغ ۲۳ تومان و ۹ ریال بدهکار است و از شرکت خواسته بودند که نسبت به پرداخت این مبلغ اقدام کند، در حالی که، در همان زمان به‌شخصه خبر داشتم که تعداد زیادی شرکت بزرگ دولتی و نیمه‌دولتی وجود دارند که به سازمان تامین اجتماعی میلیاردها تومان بدهکار هستند و پرداخت هم نمی‌کنند.

آیا بخش خصوصی می‌تواند با آنها رقابت کند؟ همه‌چیز در اختیار آنها است. قدرتمند هستند، پول دارند، زمان می‌خرند، مالیات نمی‌دهند، بیمه‌شان را کامل پرداخت نمی‌کنند و ادعاهای آنچنانی هم دارند؛در حقیقت بخش خصوصی زیر پای این مجموعه‌ها له می‌شود.

◉ برای پایان دادن به این سیکل معیوب چه می‌توان کرد؟

برای اصلاح اقتصاد کشورمان یک راه بیشتر پیش‌پای ما نیست. در ابتدای این مسیر باید ۸۵ تا ۹۰ درصد کارهای شبه‌دولتی را به ۲۰ درصد تقلیل دهیم و به‌تبع آن، پرسنل دولت هم کاهش پیدا کنند. در مقابل، لازم است بخش خصوصی را تقویت و تشویق کنیم.

اگر بتوان این ذوق و اشتیاق را به جامعه تزریق کرد، مشکلی در راستای تامین هزینه سرمایه‌گذاری نخواهیم داشت، زیرا هزاران میلیارد دلار ثروت در اختیار ایرانیان مقیم خارج است که علاقه‌مند هستند در پروژه‌های داخلی سرمایه‌گذاری کنند و به این ترتیب نیاز کشور در این زمینه کامل مرتفع خواهد شد، اما بی‌توجهی ما باعث می‌شود که نتوانیم این گره‌ها را با دست باز کنیم.

◉ چرا این گره‌ها باز نمی‌شود؟

به‌نظر من، مشکل این است که متاسفانه جامعه ما بسیار بسیار شعارزده است، در حالی که فقط باید ادعاهایی را مطرح کرد که به آنها اعتقاد راسخ داشته باشیم و از پس عملی کردن شعارها و ادعاهای خود برآییم، در غیر این صورت مردم را از روند پیشرفت مایوس خواهیم کرد.

امیدوارم که تصمیم‌سازان در مملکت به این امر توجه داشته باشند که یأس عمومی می‌تواند برای اقتصاد کشور بسیار خطرناک و آسیب‌زا باشد.

امیدوارم به توصیه‌های دلسوزان مملکت توجه بیشتری شود و قطار سیاست کشور به ریل واقعی خود برگردد.

◉ در حوزه صادرات محصولات و فرآورده‌های معدنی چه تغییراتی باید در شرایط موجود ایجاد شود تا فرصت حضور کشور در بازارهای جهانی تسهیل شود؟

راهبرد اصلی کشورهای توسعه‌یافته دنیا برای رشد و پیشرفت، تمرکز و توجه به امر صادرات بوده است. بنابراین زمانی خواهیم توانست با موفقیت در مسیر توسعه قدم برداریم که هم مردم و هم مسئولان کشور ما، به این راهبرد باور داشته باشند. اگر باور نداشته باشیم که صادرات امری بسیار مهم و حیاتی در اقتصاد کشور است، نخستین و کوچک‌ترین مشکلی که پیش می‌آید، بلافاصله جلوی صادرات را می‌گیریم. ورود به بازارهای صادراتی جدید، کاری بسیار سخت و دشوار است، اما حفظ بازار صادراتی هدف، به‌مراتب از آن هم دشوارتر است. اگر همه باور داشته باشیم توسعه از این مسیر اتفاق می‌افتد؛ آن وقت اگر کالایی گران شد، بلافاصله جلوی صادرات آن گرفته نمی‌شود، برای اینکه صادرات امری پیوسته است.

یادداشت

ریشه مشکلات اقتصاد دولتی است

کامران وکیل
نایب رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی

اعمال سیاست‌های اقتصاد بازار و کاهش دخالت دولت، تنها راهی است که می‌تواند باعث افزایش رشد اقتصادی و ارزآوری در تمام صنایع شود. به‌عبارت ساده‌تر، دولت نباید از هیچ‌یک از صنایع حمایت کند، نباید یارانه بدهد، محدود یا آزاد کند و به‌طورکلی هیچ مداخله‌ای برای کنترل و جهت دادن به بازار انجام دهد.

مگر کشور کره‌جنوبی که این همه محصول جهانی و صادرات به همه کشورهای دنیا دارد، تعرفه وارداتی دارد؟ با اینکه خود تولیدکننده خودروهای پیشرو مانند هیوندای و کیا است و نصف بازار خودرو دنیا را هم در اختیار دارد، باز اگر بازرگانی بخواهد، می‌تواند اتومبیل جنرال‌موتورز یا تویوتا را هم به این کشور وارد کند. همین‌طور کشور آلمان؛ بازار خودروی این کشور براساس این منطق کار می‌کند که تولیدکننده خودروهای بنز و بی‌ام‌دبلیو است؛ با این همه اگر کسی بخواهد تویوتا سوار شود، به خودش مربوط است.

شرایط کشور ما به‌واسطه تحریم با کشورهای دیگر متفاوت است. با این همه، بسیاری نیز بر این باور هستند که تحریم عامل اصلی همه مشکلات ما نیست. رعایت اصول و قوانین اقتصاد آزاد، بدیهی است و تحریم، جنگ، محدودیت منابع و مشکلاتی از این دست، آن را زیر سوال نمی‌برد.

اگر دولت دخالت خود در بازار را کم کند و موانع تعرفه‌ای که یک روز برای تخم‌مرغ و سیب‌زمینی وضع می‌شود و روز دیگر برای فولاد و سنگ، برداشته شود، می‌توان بازار را به‌درستی تنظیم کرد و در این شرایط بسیاری از مشکلاتی که بر سر راه صادرات وجود دارد، خود به خود از میان می‌رود.

هرچه اقتصاد آزادتر باشد، توسعه‌یافته‌تر و پیشرفته‌تر می‌شود و حجم صادرات هم بالاتر خواهد رفت. به عکس هرچه اقتصاد بسته‌تر باشد و دولت‌ها در آن دخالت بیشتری کنند، ضعیف‌تر و بیمارتر می‌شود. ردپای این معادله هم در آلمان غربی و هم شرقی دیده می‌شد و امروز هم در وضعیت کره‌جنوبی و شمالی، ترکیه و ایران مشهود است.

واقعیت این است که تحریم تا حدودی می‌توانند اقتصاد را متاثر کنند، اما آن چیزی که در حال حاضر اقتصاد ما را فلج کرده، خروج سرمایه از کشور است. ایرانی‌ها زمانی خود به کشورهای دیگر مهاجرت می‌کردند، اما در حال حاضر شرکت‌ها و در اصل سرمایه‌های آنها در حال خروج از کشور و سرمایه‌گذاری در سایر کشورها هستند. در این شرایط مشاهده می‌شود که برخی شهروندان به‌جای اینکه، برای مثال در تهران خانه بخرند، در استانبول، قبرس، دوبی و کانادا ملک می‌خرند؛ به این ترتیب، پول از کشور فرار می‌کند.

علت این میزان خروج سرمایه از کشور چیست؟ به‌گمان من، به این دلیل است که عده‌ای دور هم جمع شده‌اند و یک روز تعرفه بر واردات می‌گذارند و روز دیگر عوارض صادراتی می‌بندند، یک روز نرخ یک کالا را بالا می‌برند و روز دیگر آن را پایین می‌آورند. دولتی بودن اقتصاد، عامل این نابسامانی در مملکت ما است که به عقیده من از تحریم هم به‌مراتب بدتر است.

تکمیل زنجیره ارزش که در برنامه هفتم توسعه بر آن تاکید شده است، براساس همان مکانیسم کنترل دولتی است. تولیدکننده‌ای را در نظر بگیرید که سرمایه‌گذاری کلانی در بخش معدن انجام داده و آن را به سرانجام رسانده، آیا چنین فردی نمی‌داند که با ایجاد حلقه بعدی فرآوری، می‌تواند سود بیشتری ببرد؟ چرا این اتفاق نمی‌افتد؟ این سوالی است که باید سیاست‌گذاران پاسخ بدهند.

با اعمال ضرب و زور نمی‌شود افراد را مجبور کرد در زمینه‌ای خاص به فعالیت اقتصادی بپردازند تا اشتغال ایجاد یا ارز به کشور وارد شود. اگر تکمیل زنجیره سودآور باشد، نیازی به اجبار نیست و خود افراد با اشتیاق از این‌کار استقبال می‌کنند.

این اتفاق در همه دنیا رخ داده و می‌دهد. برای مثال در تاریخچه فلان شرکت معتبر و مشهور لبنیات می‌بینیم که در ابتدا سرمایه‌گذاران و صاحبان شرکت از راه‌اندازی یک گاوداری آغاز کرده و قدم به قدم در مسیر فرآوری پیش رفته و به تدریج خود را به شرکتی در مقیاس جهانی تبدیل کرده‌اند. این روند تدریجی و تکمیلی صنایع، خواه‌ناخواه اتفاق می‌افتد و احتیاجی نیست که قدرتی از بیرون آن را هدایت کند.

اگر این قاعده ساده را رعایت نکنیم، ماجرای داستان زنجیره فولاد تکرار می‌شود که یک روز کسری کنسانتره است و یک روز با اضافه تولید گندله یا آهن‌اسفنجی مواجهیم. در این شرایط سودده یا زیانده بودن روند تجاری روشن نیست و در آخر هم از گوشه و کنار آن فسادی بیرون می‌زند.

در نهایت، معلوم می‌شود که حاصل آن همه شعار زیبای جلوگیری از خام‌فروشی و تکمیل زنجیره ارزش برای برخی بخش‌ها مانند فولاد با دریافت ماده اولیه و سوخت ارزان،دست یافتن به تولیدات کلان است و در نتیجه، در برهه‌هایی از زمان نیز با اخباری مانند بروز فساد و اختلاس مواجه می‌شویم.

وزیر اقتصاد:

درآمد مالیاتی از محل معادن ۲ برابر شد

وزیر اقتصاد گفت: تا پایان سال ۱۴۰۰ معادل ۱۹ هزار میلیارد تومان از این معادن، تحقق درآمد مالیاتی داشتیم.

به گزارش ایراسین، احسان خاندوزی اظهار کرد: در سال ۱۴۰۰ تنها مبلغ ۱۰ هزار میلیارد تومان درآمد مالیاتی از محل معادن کشور پیش‌بینی شده بود. با این وجود، ما تا پایان سال ۱۴۰۰ معادل ۱۹ هزار میلیارد تومان از این محل، تحقق درآمد مالیاتی داشتیم.

وی بیان کرد: حقیقت این بود که ما در سال گذشته، گزارش‌هایی در مورد کم‌اظهاری بهره‌برداران درباره میزان استخرج معادن داشتیم که پس از بررسی متوجه شدیم این موضوع حقیقت دارد و با کم‌اظهاری قابل‌توجهی در این خصوص مواجه هستیم.

وزیر اقتصاد افزود: ما با کنترل سایر اظهارنامه‌ها و صورت‌های مالی بهره‌برداران معادن، به ویژه معادن بورسی، و تقاطع‌گیری گزارش‌های مختلف، موفق شدیم تقریبا ۲ برابر رقم پیش‌بینی شده، از آنها مالیات بگیریم.

خاندوزی بیان کرد: با اتکاء به همین گزارش‌ها و تقاطع‌گیری‌ها، امسال رقم پیش‌بینی شده درآمدهای مالیاتی از محل معادن کشور را به ۴۰ هزار میلیارد تومان افزایش داده‌ایم.

مسیر افزایش بهره‌وری صنعت فولاد

عکس: روزگار معدن

گروه معدن

چرخ‌های توسعه ما به سرعت لازم نرسیده و از برنامه تدوین شده برای افق ۱۴۰۴ که رسیدن به تولید ۵۵ میلیون تن است، عقب افتاده‌ایم. چنانچه چالش‌های موجود سریع‌تر رفع نشوند اقدامات درخشان صنعت فولاد در سال‌های اخیر ادامه نخواهد یافت.

بودجه لازم در اختیار دولت نیست!

به گزارش ایراسین، در همین زمینه عزیرالله عصاری، مدیرعامل پیشین سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات گفت: ازجمله چالش‌های موجود در صنعت فولاد، عقب‌ماندن از فعالیت‌های اکتشافی است. ما به ذخایر موجود بسنده کرده‌ایم و سیاست‌گذاران هرگز به این فکر نیفتاده‌اند که روزی ذخایر موجود تمام می‌شود. در کشور ما تا وقتی بودجه کافی موجود بود، دولت این اقدام را انجام نداد و در زمان کنونی هم که نیاز آن احساس شده است، بودجه لازم در اختیار دولت نیست! در نتیجه باید خود صنعت دست به‌کار شود. برای استخراج و اکتشاف، نیاز به تجهیزات پیشرفته داریم.

وی افزود: تجهیزات ما قدیمی شده‌اند و برای سرعت بخشیدن به مراحل عملیاتی نیاز به تجهیزات پیشرفته و روز داریم. سنگ‌آهن از معضلات بخش فولاد است که باید در دسترس بخش فولاد قرار گیرد اما این کمبود یکی از چالش‌های پیش‌روی ما است. توجه به تامین زیرساخت‌های لازم برای توسعه صنعت نیز اولویت دارد. برای رسیدن به نقطه ۵۵ میلیون تن باید نارسایی‌های زیرساختی را برطرف کنیم که شامل کمبود جاده، راه‌آهن، اسکله، حمل‌ونقل دریایی و حتی ناوگان حمل‌ونقل است. معادن ما در نقاط محروم قرار دارند و باید دسترسی مناسبی داشته باشند، اما این دسترسی وجود ندارد.

عصاری تشریح کرد: ازجمله چالش‌های موجود در صنعت فولاد، عقب‌ماندن از فعالیت‌های اکتشافی است که متاسفانه اهمیتی به آن داده نمی‌شود. ما به ذخایر موجود بسنده کرده‌ایم و سیاست‌گذاران بالادستی هرگز به این فکر نیفتاده‌اند که روزی ذخایر موجود تمام می‌شود. اکتشاف در همه دنیا یک اقدام زیرساختی است که دولت باید هزینه‌اش را تقبل کند تا بعد از آن برای سرمایه‌گذاری در این حوزه از سرمایه‌گذاران دعوت شود. اما در کشور ما تا وقتی بودجه کافی موجود بود، دولت این اقدام را انجام نداد و در زمان کنونی هم که نیاز آن احساس شده است، بودجه لازم در اختیار دولت نیست! در نتیجه باید خود صنعت دست به‌کار شود. ما در این حوزه موفق شدیم یک کنسرسیوم بزرگ با ۶۰ هزار کیلومترمربع پهنه ایجاد کنیم که اینک تبدیل به شرکتی فعال در زمینه اکتشاف شده است.

وی دومین چالش را نیاز به تجهیزات پیشرفته برای استخراج و اکتشاف است برشمرد و گفت: تجهیزات ما قدیمی شده‌اند و برای سرعت بخشیدن به مراحل عملیاتی نیاز به تجهیزات پیشرفته داریم. سنگ‌آهن از معضلات بخش فولاد است که باید در دسترس بخش فولاد قرار گیرد اما این کمبود یکی از چالش‌های پیش‌روی ما است.

عصاری به چالش سوم اشاره کرد وگفت: مدیرعامل پیشین سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات تصریح کرد: با وجود همه این موفقیت‌ها چرخ‌های توسعه ما به سرعت لازم نرسیده و از برنامه تدوین شده برای افق ۱۴۰۴ که رسیدن به تولید ۵۵ میلیون تن است، عقب افتاده‌ایم. چنانچه چالش‌های موجود سریع‌تر رفع نشوند اقدامات درخشان صنعت فولاد در سال‌های اخیر ادامه نخواهد یافت. بنابراین همه باید کمک کرده و با مدل‌سازی و تصمیمات موثر این چالش‌ها را برطرف کنند.

چالش‌های فعلی صنعت فولاد

عصاری تشریح کرد: ازجمله چالش‌های موجود در صنعت فولاد، عقب‌ماندن از فعالیت‌های اکتشافی است که متاسفانه اهمیتی به آن داده نمی‌شود. ما به ذخایر موجود بسنده کرده‌ایم و سیاست‌گذاران بالادستی هرگز به این فکر نیفتاده‌اند که روزی ذخایر موجود تمام می‌شود. اکتشاف در همه دنیا یک اقدام زیرساختی است که دولت باید هزینه‌اش را تقبل کند تا بعد از آن برای سرمایه‌گذاری در این حوزه از سرمایه‌گذاران دعوت شود. اما در کشور ما تا وقتی بودجه کافی موجود بود، دولت این اقدام را انجام نداد و در زمان کنونی هم که نیاز آن احساس شده است، بودجه لازم در اختیار دولت نیست! در نتیجه باید خود صنعت دست به‌کار شود. ما در این حوزه موفق شدیم یک کنسرسیوم بزرگ با ۶۰ هزار کیلومترمربع پهنه ایجاد کنیم که اینک تبدیل به شرکتی فعال در زمینه اکتشاف شده است.

وی دومین چالش را نیاز به تجهیزات پیشرفته برای استخراج و اکتشاف است برشمرد و گفت: تجهیزات ما قدیمی شده‌اند و برای سرعت بخشیدن به مراحل عملیاتی نیاز به تجهیزات پیشرفته داریم. سنگ‌آهن از معضلات بخش فولاد است که باید در دسترس بخش فولاد قرار گیرد اما این کمبود یکی از چالش‌های پیش‌روی ما است.

عصاری به چالش سوم اشاره کرد وگفت: برای رسیدن به نقطه ۵۵ میلیون تن باید نارسایی‌های زیرساختی را برطرف کنیم که شامل کمبود در جاده، راه‌آهن، اسکله، حمل‌ونقل دریایی و حتی ناوگان حمل‌ونقل است. معادن ما در نقاط محروم قرار دارند که باید دسترسی مناسبی داشته باشند، اما این دسترسی وجود ندارد.

وی کمبود برق چالش را چالش بزرگی دانست و گفت: برای تامین برق برای مردم، باید به صنعت خاموشی بدهیم و این زیان زیادی را برای صنعت به همراه دارد. آب نیز بحران فعلی کشور است. فولاد مبارکه به عنوان یکی از صنایع پیشران در کشور است که حدود ۴۰درصد از تولید فولاد را در دست دارد، اینک به فکر تهیه خط مستقل انتقال آب از خلیج‌فارس افتاده است؛ هر چند اگر اصفهان بتواند ورودی آب از خلیج‌فارس بگیرد برای مردم و شهر ثمرات زیادی دارد. کمبود گاز در زمستان نیز از دیگر معضلات فعلی است که باید زیرمجموعه معضلات زیرساختی قرار گیرد. در طرح آمایش‌سرزمین قرار بود، همه کشور از یک نقشه راهنما برای شکوفایی صنعت، کشاورزی، فرهنگی و... استفاده کند و امروز باید با استفاده از تکنولوژی‌های روز به جهت بازیافت آب، بیشترین بهره را ببریم. مدیرعامل پیشین سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات تصریح کرد: چالش دیگر ما کمبود نیروی انسانی ماهر است. زیربنای فولاد مبارکه از حیث نیروی انسانی قابل توجه است و باید از مدیران اولیه این کارخانه تشکر کرد که این بستر آموزشی را به خوبی بنا کرده‌اند. درحال‌حاضر نیز، بدنه فولاد مبارکه بدنه کارشناسی خوبی است. اما هنوز نیروی انسانی ماهر کم داریم که مسئله مهمی است. در معادن نیز این مشکل بیش از فولاد وجود دارد که باید به نحوی با برگزاری دوره‌های آموزشی و ارتقا علمی این نقیصه جبران شود. وی محدودیت قیمت‌گذاری چالشی دیگر دانست وگفت: محدودیت‌ها اجازه نمی‌دهند نرخ‌گذاری‌ها آزاد و رقابتی باشد. این محدودیت‌ها به صورت موردی گذاشته می‌شود در حالی که اگر بخواهیم جامعه با تورم روبه‌رو نشود باید به صورت تدریجی قیمت‌گذاری شود.

عصاری افزود: معضل دیگر ما که بسیار عمیق هم هست، تصویب قوانین خلق‌الساعه و اعمال محدودیت‌های صادراتی به صورت ناگهانی است! درحالی که وقتی مجموعه بزرگ فولاد، بازاری در عرصه بین‌المللی پیدا کرده است، باید در حفظ آن بسیار کوشا باشیم. چراکه از دست دادن این بازار ضربه بزرگی به کل مجموعه می‌زند و باید برای گرفتن مجدد آن بازار ۷ برابر تلاش کرد.

وی اظهار کرد: از دیگر چالش‌ها، سیاست واگذاری پهنه‌ها و محدوده‌های امیدبخش به معادن و فولاد است که فرآیندای بسیار طولانی دارد. اگر این‌کار انجام شود مسائل اکتشافی را خود صنعت فولاد بهتر می‌تواند انجام بدهد. وزارت صنعت، معدن و تجارت باید به نحوی سیاست‌گذاری کند که پهنه‌ها به محدوده هایی تبدیل شوند که واگذاری‌شان با توجه به ذخایره معادن باشد.

عصاری ادامه داد: چالش دیگر ما که زاییده تحریم است، منابع ارزی مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری‌های کلان مانند فاینانس است. تنها از طریق صادرات نمی‌شود طرح‌های بزرگی اجرا کرد و اگر بخواهیم خط توسعه ایجاد کنیم، به منابع ارزی بیشتری نیاز داریم. پس به سرمایه‌گذاری ارزی نیاز داریم که کمبودش امروز چالش بزرگی شناخته می‌شود و نیازمند برنامه‌ریزی دقیق است.

چه باید کرد؟

مدیرعامل پیشین سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات درباره چگونگی افزایش بهره‌وری صنعت فولاد گفت: نگاه ما در وهله نخست به تولید است. باید فرآیندهای تولید را مرور کنیم، تجهیزات قدیمی صنعت به روز شوند و آموزش را جدی بگیریم. باید عوامل موثر بر تولید بررسی و بازشناسی شوند و بعد به دنبال راه‌حل باشیم. برای دستیابی به این راه‌حل‌ها می‌توان به سراغ شرکت‌های دانش‌بنیان، نخبگان، متخصصان و جامعه دانشگاهی و فعالان این حوزه رفت، به شرطی که اعتقاد به استفاده از خلاقیت جوانان داشته باشیم که هم منجربه ایجاد اشتغال برای جوانان می‌شود و هم راه‌حل‌های تازه‌ای برای ما به ارمغان می‌آورد. پس در همین شرایط فعلی هم می‌توان نرخ تمام شده نسبت به درآمد را کاهش داد و مارجین را با توجه به تنگناهای موجود حفظ کرد. درحال‌حاضر مهم‌ترین مسئله در بخش تولید، مدیریت نرخ تمام شده است که یک راهکار عالی برای بهبود شرایط موجود است. باید متوجه باشیم که دوران ماه عسل ما کم‌کم تمام می‌شود و اگر به این اکتفا کنیم، مارجین حفظ نخواهد شد و در حرکت‌های آینده تزلزل ایجاد می‌شود. باید در زمینه نرخ تمام شده برنامه بهتری داشته باشیم تا به هر روشی هزینه‌ها را کاهش بدهیم.

عصاری تاکید کرد: باید از خلاقیت‌ها و تکنولوژی‌های برتر و از صاحبان تکنولوژی در کشور بهره‌مند شویم. نخبه ها، پارکهای فناوری، دانشگاه‌های فراوان و حتی اشخاص حقیقی خلاق و کارشناسان نوآور بسیاری در صنعت داریم که باید از همه آنها بهره‌مند شویم. آموزش رکن بسیار مهمی در صنعت است و باید به نیروهای کارشناس و مدیران و خدماتی مستمر آموزش داده شود. امروزه در دنیا هر لحظه تغییرات عجیبی در صنعت و تکنولوژی در حال رخ دادن است که اگر آموزش را رها کنیم از این جریان دور می‌شویم. در این زمینه می‌توان از ظرفیت بخش خصوصی بهره‌مند شد. باید اجازه بدهیم نیروی خلاق در بخش‌های مختلف به میدان بیایند. باید به سمت هوشمندسازی برویم و صنعت کشور را تجهیز کنیم. ذکر این نمونه را لازم می‌دانم که ما توانستیم با کمک دانشگاه امیرکبیر، پلتفرم هوشمندسازی معادن را طراحی کنیم که قراردادش امضا شده است و بسیار از این اتفاق خرسندم.

وی افزود: ارتباط صنعت و دانشگاه باید محکم‌تر و جدی‌تر شود. ارتباط‌ها باید قانونی و سیستماتیک شود. دانشگاه پتاسیل بسیار زیادی دارد. نمی‌دانم چرا مدیران ما از دانشگاه به صنعت می‌آیند ولی بلافاصله دانشگاه را فراموش می‌کنند! دانشجویان باید جذب شوند و به آنها پروژه داده شود تا از نزدیک با صنعت آشنا شوند. این نیازمند حرکتی بزرگ و گسترده است. اگر از همه امکانات کشور استفاده کنیم موفق می‌شویم محدودیت‌های تحریم را بشکنیم. کشور ما چاره‌ای جز بازیافت آب با بهره‌گیری از تکنولوژی‌های پیشرفته ندارد و باید با استفاده از شرکت‌های دانش‌بنیان و نخبگان دانشگاهی بخشی از موانع پیش‌رو را مرتفع سازیم. ما متخصصان زیادی داریم و باید محدودیت‌های به‌کارگیری آنها را از میان برداریم و کسانی که کشورشان را دوست دارند را به همکاری دعوت کنیم و به آنها فرصت ظهور بدهیم.

کمبود نقدینگی مشتریان فولاد را کم کرد

یک کارشناس فولادی تصریح کرد: درحال‌حاضر به دلیل عدم نقدینگی به میزان مناسب، فولادسازان مشتری‌های انگشت شماری دارند. تورج امینی در گفت‌وگو با فولادبان بیان کرد: درحال‌حاضر به دلیل حذف مشوقات فولادی‌ها، شرکت‌های این حوزه فشار زیادی را متحمل می‌شوند که این اقدام در روند عملکردی آنها تاثیر منفی داشت، به گونه‌ای که حدود سه چهارم میزان عرضه در این بخش، مشتری ندارد و یک چهارم باقی‌مانده در معاملات، با شرایط اعتباری انجام می‌شود. وی، شرایط را به گونه‌ای تعریف کرد که در معاملات فولادی، بیشتر مشتری‌ها نقدینگی ندارند و این اتفاق فشار زیادی را به فولادسازان وارد کرده است.

این کارشناس صنعت فولاد گفت: هفته گذشته نوردکاران در معامله محصول میلگرد، فقط از ۸ درصد میزان آن استقبال کردند و باقی ۹۲ درصد روی دست بورس کالا ماند. این عملکرد هیچ واکنشی از سوی فولادی‌ها را به همراه نداشت، چراکه معاملات در بورس از بازار این حوزه کاملا جدا هستند. به طور مثال شمش در بازار فولاد در محدوده ۱۳ هزار و ۹۰۰ تومان قرار دارد و در بورس کالا تا ۱۵ هزار تومان نیز رسیده است. امینی افزود: کمبود مشتری در عرصه فولادی‌ها نشان از عدم نقدینگی در تولید دارد و بر همین اساس فشار به این شرکت‌ها توجیه اقتصادی و قابل‌قبولی ندارد. وی تصریح کرد: از سوی دیگر، در چند هفته اخیر به نرخ محصولات فولادی جز میلگرد اضافه شده است؛ چراکه مصرف‌کننده این کالا اکثرا مردم هستند. در سایر محصولات مردم مصرف محدودی دارند و به همین دلیل افزایش صادرات آنها می‌تواند به بهبود وضعیت فعلی کمک کند.

تجلیل از گهرزمین، به عنوان واحد نمونه معدنی و صنایع معدنی

همایش بزرگداشت روز صنعت و معدن و هفته صنایع کوچک در سالن اجتماعات دانشگاه فرهنگیان کرمان برگزار شد.

به گزارش روابط‌عمومی گهرزمین، در این همایش که با حضور سید عبدالوهاب سهل‌آبادی رئیس خانه صنعت، معدن و تجارت ایران، محمدرضا بهرامن، رئیس خانه معدن ایران، محمدمهدی فداکار استاندار کرمان، محمدرضا پورابراهیمی رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس، محمدمهدی برادران معاون صنایع عمومی وزارت صمت، فرهاد طهماسبی رئیس فراکسیون معدن مجلس و برخی نمایندگان و مسئولان استان برگزار شد از شرکت گهرزمین بعنوان واحد نمونه معدنی و صنایع‌معدنی استان کرمان تجلیل به عمل آمد.

گفتنی است شرکت گهرزمین دارای بزرگ‌ترین معدن سنگ‌آهن روباز خاورمیانه است که تاکنون فعالیت‌ها و اقدامات مهمی در حوزه‌های مختلف نظیر تولید، اشتغالزایی، بومی‌سازی، توسعه و مسئولیت‌های اجتماعی را در کارنامه خود به ثبت رسانده است.

ورزش، لازمه سلامت کارکنان و زندگی سالم

به مناسبت فرارسیدن هفته تربیت بدنی، محسن نجف‌آبادی معاون توسعه به همراه محمدعلی سعادتی پاریزی مدیر روابط‌عمومی و امور بین‌الملل گهرزمین با محمد سلیمان‌زاده مدیرعامل باشگاه فرهنگی ورزشی این شرکت دیدار کردند.

به گزارش روابط‌عمومی و امور بین‌الملل شرکت سنگ‌آهن گهرزمین، در این دیدار، معاون توسعه گهرزمین ضمن تبریک هفته تربیت بدنی و تقدیر از مدیرعامل و کارکنان باشگاه، ورزش را لازمه زندگی دانست و عنوان کرد: خوشبختانه باشگاه فرهنگی ورزشی برنامه‌های مختلف و مناسبی برای کارکنان و خانواده‌ها لحاظ کرده است که امید است با اقدامات و برنامه‌ریزی‌های شایسته این باشگاه شاهد توسعه هرچه بیشتر ورزشی باشیم. مدیرعامل باشگاه گهرزمین نیز ضمن تاکید بر اهمیت سلامت پرسنل بر لزوم هرچه بیشتر برنامه‌های ورزشی این باشگاه تاکید کرد.

صادرات فولاد و محصولات صنایع معدنی «برای عموم» آزاد شد

گمرک ایران با استناد به نامه معاون معادن و فرآوری مواد وزارت صمت، صادرات فولاد و سایر محصولات صنایع معدنی را «برای عموم» و «مطابق مقررات صادرات» آزاد اعلام کرد.

به گزارش ماین‌نیوز، رضا محتشمی‌پور، معاون معادن و فرآوری مواد وزارت صمت در نامه‌ای خطاب به رئیس سازمان توسعه تجارت، بخشنامه‌های قبلی آن معاونت و دفاتر تخصصی مبنی بر محدودیت صادرات فولاد و محصولات صنایع معدنی صرفا برای تولیدکنندگان را مطابق رای دیوان عدالت اداری، از تاریخ ابلاغ بخشنامه فعلی، کان لم یکن اعلام کرده است.

تصمیم محدودسازی صادرات فولاد صرفا برای تولیدکنندگان و نمایندگان آنان در آغاز سال ۹۷ و به منظور مدیریت ورود ارز حاصل از صادرات به کشور و مقابله با رقابت منفی قیمتی در صادرات اتخاذ شده بود. حالا باید دید راهکار جایگزین وزارت صمت برای تحقق اهداف فوق با شرایط بخشنامه کنونی چیست؟!

علاوه‌بر این باید دید تفاوت نرخ فولاد در بورس کالا که با ارز نیمایی محاسبه می‌شود با نرخ صادراتی آن با ارز آزاد، به جیب چه اشخاصی خواهد رفت؟!

پیشروهای معدن در هوش مصنوعی کدامند؟

گروه معدن

آینده معدن با طیفی از موضوعات مخرب شکل خواهد گرفت که هوش مصنوعی یکی از موضوعاتی است که تأثیر قابل توجهی بر شرکت‌های معدن خواهد داشت.

به گزارش معدن نیوز، صنعت و معدن بیش از هر زمان دیگری تحت فشار برای افزایش راندمان است. این امر در حالی اتفاق می‌افتد که کاهش عیار سنگ معدن و ذخایر ناهمگون و دورتر چالش‌های بزرگ‌تری را در تامین منابع جدید ایجاد می‌کند و افزایش هزینه‌های استخراج نیازمند بهره‌وری بیشتر در سایت‌های معدنی خواهد بود، در عین حال، تمرکز زیادی بر تضمین ایمنی و پایداری در معادن وجود دارد. هوش مصنوعی می‌تواند بسیاری از این چالش‌ها و ناکارآمدی‌ها را از طریق چندین فناوری کلیدی در زنجیره ارزش، از جمله بینایی کامپیوتر، روبات‌های هوشمند، علم داده و یادگیری ماشین برطرف کند.

هزینه‌های اکتشاف را می‌توان با استفاده از هوش مصنوعی برای شناسایی محتمل‌ترین مکان‌های ذخایر معدنی کاهش داد. تعمیر و نگهداری پیش‌بینی کننده می‌تواند تضمین کند که عیوب تجهیزات قبل از اینکه بسیار پرهزینه شوند حل شده و اطمینان حاصل شود که زمان خرابی تجهیزات به حداقل می‌رسد و بهره‌وری افزایش می‌یابد. سنسورها و دوربین‌های هوشمند به تجهیزات خودکار کمک کرده و در عین حال ایمنی کارگران در معادن را نیز نظارت می‌کنند.

با این حال، همه شرکت‌ها در مورد توانایی‌ها و سرمایه‌گذاری‌های‌شان در موضوعات کلیدی که بیشترین اهمیت را برای صنعت‌شان دارند، برابر نیستند. درک نحوه قرارگیری و رتبه‌بندی شرکت‌ها در مهم‌ترین موضوعات می‌تواند یک شاخص کلیدی برای ظرفیت درآمد آتی و موقعیت رقابتی نسبی آنها باشد.

مرکز تعالی تعمیر و نگهداری BHP بر روی مجموعه گسترده‌ای از داده‌های جمع‌آوری شده از تجهیزات عملیاتی خود عمل می‌کند. این بینش‌های عملی را برای نگهداری پیش‌بینی‌کننده در مواردی مانند کامیون‌های حمل‌ونقل و بهبود مدیریت زنجیره تامین ارائه می‌کند. این شرکت همچنین از کامیون‌های خودران برای کاهش تصادفات ناشی از رانندگان خسته و مته‌های خودکار استفاده می‌کند. BHP زنجیره تامین خود را در طول همه‌گیری COVID-۱۹ با استفاده از تجزیه و تحلیل تقویت کرد. در کنفرانس SmartMine ۲۰۱۹، این شرکت استفاده خود هوش مصنوعی را برای تفسیر داده‌های زمین‌شناسی و تولید اهداف نشان داد. این شرکت همچنین درحال‌حاضر دارای بزرگ‌ترین ناوگان کامیون‌های خودران با ۳۰۰ دستگاه در ده معدن است. این شرکت همچنین سرمایه‌گذاری‌های مختلفی در کوماتسو و کاترپیلار برای دریافت خودروهای خودران داشته است. این شرکت از سال ۲۰۱۷ یک ناوگان کامیون کاملا مستقل را در معدن جیمبلبار خود در استرالیای غربی راه‌اندازی کرده است و مزایایی مانند افزایش بهره‌وری ۲۰درصدی، کاهش هزینه عملیاتی ۲۰ درصدی و کاهش بیش از ۹۰ درصدی در تصادفات حمل‌ونقل ناشی از اتوماسیون کامیون‌ها را ذکر کرده است.

▣ ریوتینتو

ریوتینتو بیش از یک دهه است که برای بهبود ایمنی، کارایی و کاهش هزینه عملیات، اتوماسیون را در عملیات خود گنجانده است. کامیون‌ها، مته‌ها و قطارهای خودکار برای حذف خطای راننده و در نتیجه بهبود ایمنی استفاده می‌شوند. ریوتینتو فاصله خود را با BHP کم می‌کند – افتتاح معدن سنگ‌آهن گودای دری، ۲۳ کامیون حمل‌ونقل خودران CAT ۷۹۳F را به مجموع آن اضافه می‌کند و آن را به ۲۱۰ می‌رساند، که آن را در جایگاه دوم بالاتر از Fortescue Metals Group قرار می‌دهد.

تجارت سنگ‌آهن این شرکت، AutoHaul، نخستین سیستم راه‌آهن مسافت طولانی کاملا مستقل در جهان است. AutoHaul سنگ‌آهن را به تاسیسات بندری در منطقه پیلبارا در غرب استرالیا حمل می‌کند. حدود ۲۰۰ لوکوموتیو در بیش از ۱۷۰۰ کیلومتر مسیر تا به امروز بیش از ۷ میلیون کیلومتر را طی کرده‌اند. هر باربر ۲۴۰ واگنی ۲.۴ کیلومتر طول دارد و برای حمل ۲۸۰۰۰ تن سنگ‌آهن به ۲ تا ۳ لوکوموتیو نیاز دارد که به طور متوسط ۸۰۰ کیلومتر در ۴۰ ساعت می‌رسد.

استفاده از این فناوری خودمختار خطر را در تقاطع‌های همسطح کاهش می‌دهد و به محدودیت‌های سرعت و هشدارها پاسخ خودکار می‌دهد و ایمنی کلی را بهبود می‌بخشد. با حذف نیاز به حمل‌ونقل رانندگان به قطار به و از اواسط سفر، سالانه تقریبا ۱.۵ میلیون کیلومتر از سفر جاده‌ای صرفه‌جویی می‌شود.

این همچنین نیاز به تعویض ۲ تا ۳ بار راننده در طول سفر را از بین می‌برد و یک ساعت در هر سفر صرفه‌جویی می‌کند و میانگین سرعت را بین ۵ تا ۶ درصد افزایش می‌دهد.

AutoHaul می‌تواند حدود یک میلیون تن سنگ‌آهن در روز جابه‌جا کند. بارگیری و تخلیه محصول از واگن‌ها یک فرآیند کاملا خودکار است.

▣ گروه فلزات فورتسکیو

Fortescue یکی از بزرگ‌ترین تبدیل ناوگان به پروژه‌های حمل‌ونقل خودران را با تقریبا ۲۰۰ کامیون خودران در مراکز سولومون و چیچستر انجام داده است. این ناوگان شامل کامیون‌های حمل‌ونقل CAT ۷۹۳F، ۷۸۹D و Komatsu ۹۳۰E است. از سال ۲۰۱۳، ناوگان با خیال راحت بیش از ۵۲ میلیون کیلومتر را طی کرده و ۱.۵ میلیارد تن مواد را جابه‌جا کرده است. حدود ۹۰۰ دارایی اضافی، مانند بیل مکانیکی، لودر چرخ و وسایل نقلیه سبک، با استفاده از فرماندهی CAT Minestar برای فناوری حمل‌ونقل با ناوگان خودران یکپارچه شده‌اند. ناوگان حمل‌ونقل خودران Fortescue سی درصد افزایش بهره‌وری را به همراه داشته است. Fortescue قصد دارد از داده‌های جمع‌آوری‌شده از ناوگان حمل‌ونقل خودران برای درک بهتر عملیات آنها و جست‌وجوی راه‌هایی برای بهینه‌سازی، مانند طراحی جاده‌های حمل‌ونقل و برنامه‌ریزی نگهداری استفاده کند.

خبر

مصرف فولاد کاهش می‌یابد

به گفته انجمن جهانی فولاد، تقاضای جهانی فولاد امسال کاهش می‌یابد زیرا بحران انرژی اروپا و کاهش رشد اقتصادی چین مصرف را کاهش داده است.

به گزارش فولادایران، تقاضا برای فولاد که به طور گسترده به عنوان یک فشارسنج اقتصادی در نظر گرفته می‌شود، در سال ۲۰۲۲ تا ۲.۳ درصد کاهش خواهد یافت.

مصرف در تولیدکننده برتر چین به دلیل رکود در بخش املاک این کشور ۴ درصد کاهش می‌یابد.

بیشتر شرکت‌ها از رونق قیمت‌ها با کاهش محدودیت‌های ویروس کرونا سود بردند، اما مدت کوتاهی پس از آن با کاهش تقاضا مواجه شدند زیرا سیاست‌های پولی سخت‌تر و قیمت‌های بالای انرژی به این رشد آسیب وارد کرد.

در اتحادیه اروپا، جایی که بحران انرژی به ویژه حاد بوده است، مصرف فولاد هم در امسال و هم در سال آینده کاهش می‌یابد زیرا افزایش هزینه‌ها تولید کارخانه‌ها و سازندگان را پایین می‌آورد.

مصرف روسیه نیز ممکن است در سال آینده حدود ۱۰ درصد کاهش یابد زیرا تحریم‌های مرتبط با جنگ در اوکراین اقتصاد این کشور را تحت فشار قرار داده است.

با این حال، برخی از کشورها با چشم‌انداز بهتری روبه‌رو هستند، زیرا روند مصرف در هند و ایالات متحده تا سال آینده رشد خواهد کرد. این انجمن گفت: انتظار می‌رود تقاضای جهانی در سال ۲۰۲۳ اندکی افزایش یابد.

بمب فرونشست زیرپای مازندران

گروه معدن

تغییرات اقلیمی از یکسو و برداشت بی‌رویه از سفره‌های زیرزمینی و مسائل انسان ساخت پدیده فرونشست زمین و بحران کم‌آبی را طی سال‌های اخیر در مازندران تشدید کرده است.

به گزارش مهر، طی سال‌های اخیر شاهد افزایش فرونشست‌ها و بحران کم‌آبی در مازندران به علت تغییرات اقلیمی و مسائل انسان‌ساخت هستیم که با اصلاح الگوی مصرف و مدیریت پایدار مناسب شاید بتوان گامی در این راستا برداشته شود.

برداشت بی‌رویه آب از سفره‌های آب زیرزمینی و فرونشست در مازندران به دغدغه عمومی تبدیل شده و به تکرار شاهد ساخت‌وسازهای بی‌رویه و برداشت‌های غیر مجاز از بستر رودخانه‌ها هستیم که از دلایل اصلی فرونشست‌ها و متعاقبا تنش گسل و زلزله‌های اخیر در این استان است.

این در حالی که طی سال‌های اخیر شاهد تغییرات اقلیمی، برداشت بی‌رویه از سفره‌های زیرزمینی و ساخت‌وسازهای غیرمجاز، پدیده فرونشت‌ها و بحران کم‌آبی را در مازندران تشدید کرده است.

عبداله درزی نفت چالی، عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری در گفت‌وگو با مهر در مورد عدم مدیریت آب در مازندران گفت: وضعیت بارندگی در ایستگاه‌های سینوپتیک مازندران در دهه اخیر تغییر قابل‌ملاحظه‌ای نسبت به دهه گذشته نداشته است حال آنکه چالش‌های آبی استان در این دهه، به شدت افزایش یافته است، همچنین برداشت بی‌رویه آب از ذخایر زیرزمینی و نداشتن توجه به مدیریت مصرف، عواقب جدی و بحران‌های زیادی از جمله فرونشست زمین و درگیری‌های اجتماعی در مازندران را رقم می‌زند.

وی با اشاره به اینکه در دهه نود در برخی از ایستگاه‌ها، میزان بارندگی بیشتر از دهه‌های قبل بود، اظهار کرد: متوسط بارندگی سالانه در دهه ۹۰ بیشتر از متوسط بارندگی در دهه ۸۰ بوده و در برخی از ایستگاه‌ها حتی از میانگین طولانی مدت هم بیشتر بود بنابراین از لحاظ بارندگی کاهشی در استان نداشتیم.

وی با اشاره به اینکه گزارش‌های شرکت آب منطقه‌ای مازندران تنها ۲ درصد کاهش بارندگی در سال‌های اخیر را نشان می‌دهد، افزود: این میزان کاهش هم رقمی برای توجیه چالش‌های آبی استان نخواهد بود. با این حال، آمارها و شواهد حاکی از کاهش روان آب‌های سطحی است که یکی از دلایل مهم آن توسعه بی‌رویه مناطق بالادست درحوزه‌های آبخیز است که به نوعی با تغییر کاربری و ساخت‌سازهای متعدد رقم خورد.

آمارها و شواهد حاکی از کاهش روان آب‌های سطحی است که یکی از دلایل مهم آن توسعه بی‌رویه مناطق بالادست در حوزه‌های آبخیز است

این عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری گفت: برداشت بی‌رویه از روان آب‌ها و چشمه‌های بالادست و افزایش سطوح نفوذناپذیر سبب کاهش تغذیه شده و در نتیجه آن، چشمه‌ها به تدریج کارآیی خود را از دست داده و میزان آب آنها کاهش پیدا کرد.

درزی ادامه داد: از طرف دیگر همان مقدار آبی که در بالادست وجود داشته را استفاده کردیم که نتیجه آن کاهش جریان پایه رودخانه‌ها است.

وی تصریح کرد: از لحاظ آب زیرزمینی طبق آخرین گزارش‌های رسمی شرکت آب منطقه‌ای مازندران، میزان کسری مخزن در انتهای تیرماه حدود ۸۵ میلیون مترمکعب بود و ادامه روند حاکم تا پایان شهریور ماه یا اواسط مهرماه که انتهای فصل دوم برنج است، سبب افزایش قابل توجه کسری مخزن شده و با توجه به اینکه سطح زیرکشت مجدد برنج در امسال بیشتر از سال قبل است شاید این کسری مخزن به بیش ۱۵۰ میلیون مترمکعب هم برسد.

طرح احیا و تعادل‌بخشی آب زیرزمینی اجرایی نشد

این عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری بیان کرد: گزارشی که سال ۱۳۹۹ منتشر شد، کسری مخزن ۱۶۲میلیون مترمکعب بوده که نشان‌دهنده وضعیت بسیار وخیم استان از نظر آب زیرزمینی بوده است. از سال ۱۳۹۴ که طرح احیا و تعادل‌بخشی آب زیرزمینی ابلاغ شد باید در قالب این طرح، اقدامات متعددی برای کاهش مصرف آب زیرزمینی انجام می‌شد تا کسری مخزن جبران شود اما نه تنها جلوی حفر چاه‌های غیرمجاز گرفته نشد بلکه طی این مدت، تعداد چاه‌های مجاز هم افزایش یافت.

درزی اظهار کرد: فعالیت‌هایی که درواقع همه سازمان‌ها باید در آن همکاری می‌کردند تا این اتفاق بیفتد، رقم نخورد و شواهد نشان می‌دهد که ما حتی در این سال‌ها هم مجوزهای زیادی برای حفر چاه دادیم که این نشان‌دهنده عدم مدیریت درست طرح احیا و تعادل بخشی بود.

وی ادامه داد: علاوه‌بر افزایش تعداد چاه‌ها، عمق چاه‌های موجود نیز عموما افزایش یافت تا آب مورد نیاز برای کشت مجدد برنج تأمین شود. نتیجه این اقدامات کنترل نشده، افت شدید سطح آب زیرزمینی در برخی از مناطق استان بود به طوری که از ابتدای کشت اول برنج تاکنون، سطح آب در مناطقی بیش از ۳۰متر افت داشته است.

بحران جدی کیفیت آب در مرکز و شرق مازندران

این عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری با بیان اینکه علاوه‌بر افت شدید سطح آب زیرزمینی، بحران کیفی آب زیرزمینی هم در سال‌های اخیر به شدت افزایش یافته است، افزود: گزارش رسمی سند سازگاری با کم‌آبی در استان مازندران که سال ۹۹ منتشر شد به وضوح نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۸ میزان شوری آب‌های زیرزمینی در بخش مختلف، به ویژه در مرکز و شرق استان مازندران افزایشی بوده و نیترات آب زیرزمینی هم نسبت به سال ۱۳۹۱ به طور وحشتناکی افزایش پیدا کرده است. درزی خاطرنشان کرد: مشکل از لحاظ کمی و کیفی کاملا مشخص است اما با همه اینها باز بر طبل مصرف‌گرایی کوبیده می‌شود، کشت مجدد برنج که محصول آب‌بری است، کنترل نشده و اصلا مورد توجه جهاد کشاورزی نیست؛ حدود یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون مترمکعب آب زیرزمینی قابل برنامه‌ریزی داریم که تقریبا به طور کامل از طریق چاه‌های مجاز استخراج می‌شود. وی عنوان کرد: تقریبا ۱۰۰ هزار چاه غیرمجاز نیز در مازندران وجود دارد که اطلاعات دقیقی از میزان برداشت آب از آنها در اختیار نیست؛ همه اینها نشان می‌دهد که خیلی بیشتر از حجم آب قابل برنامه‌ریزی برداشت صورت می‌گیرد.

این عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری گفت: به سمتی پیش میریم که نشست زمین و خطرات آن در مازندران را مشاهده خواهیم کرد؛ جهاد کشاورزی به نوعی تشویق به افزایش کشت برنج دارد با این حال دستگاه‌های بالادستی این سازمان را به عنوان دستگاه اجرایی نمونه در سال معرفی کردند؛ سازمانی که نتوانسته در مهم‌ترین موضوع بحرانی کشور که آب بوده تدابیری برای کنترل مصرف بی‌رویه ارائه دهد و الگوی کشت مقرر در برنامه شش توسعه را اجرایی کند، حال چگونه به عنوان سازمان برتر انتخاب شده است.

فرونشست‌هابیشتردرشرق‌مازندران

درزی در خصوص وضعیت فرونشست‌ها در این استان اظهار کرد: با توجه به کمبود آب در شرق استان و افت زیاد سطح آب زیرزمینی در منطقه، نگرانی‌های مربوط به فرونشست زمین در این منطقه بسیار بیشتر از سایر مناطق است. آب منطقه‌ای استان به جای ترویج فرهنگ مصرف بهینه آب و حمایت از جهاد کشاورزی برای ارائه الگوی کشت جایگزین در این منطقه، به دنبال راهکارهای سازه‌ای منسوخ انتقال آب از غرب به شرق استان است و بخش عمده‌ای از بودجه‌ها را به‌سمت سدسازی و پروژه‌های سازه محور سوق می‌دهد. این تفکر در تأمین آب به معنای ترویج فرهنگ افزایش مصرف است نه مدیریت مصرف متناسب با منابع موجود.

وی گفت: اگر قسمت بسیار کمی از این بودجه‌ها را صرف مسائل فرهنگی کنند می‌توان به بهبود اوضاع امیدوار شد و این موضوع به سادگی اتفاق نمی‌افتد و لازم است تفکر کلان مدیریت آب استان تغییر کند.

این عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری افزود: با تغییر تفکر حاکم بر مدیریت آب استان می‌توانیم از این چالش‌هایی که وجود دارد، نجات پیدا کنیم. باید به سرعت از روش‌ها و شاخص‌های سنتی تک بعدی مدیریت آب فاصله بگیریم و شاخص‌های پایداری چند بعدی و جدید مورد پذیرش جهانی را ملاک تصمیم‌گیری‌ها قرار دهیم. به هیچ عنوان نباید آب به عنوان یک کالای صرفا اقتصادی مورد توجه قرار گیرد و لازم است ابعاد زیست‌محیطی و اجتماعی آن بیشتر از گذشته در نظر گرفته شوند.

درزی تصریح کرد: ما می‌توانیم با استفاده از تجربیات بقیه کشورها این چالش‌ها را کاهش دهیم که همه اینها برمی‌گردد به همان تفکر کلان مدیریت آب. وی خاطرنشان کرد: بازنگری ساختار و مسئولیت سازمانی اهمیت زیادی در این تغییر تفکر دارند. محیط‌زیست و ذی‌نفعان باید قلب نظام تصمیم‌گیری مدیریت آب باشند و نقش نهادهای غیرمرتبط باید کاهش یابد. متأسفانه درحال‌حاضر محیط‌زیست در حاشیه هست و گزارش‌های ارزیابی زیست‌محیطی عموما سطحی و تشریفاتی است درحالی که باید عمیق و بطن موضوع باشند.

این عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری در پایان گفت: تمامی فرآیندهای پروژه‌های آبی از مطالعه و طراحی، اجرا و نظارت ذیل یک سازمان انجام می‌شود و در واقع هیچ ناظر بیرونی بر آنها نظارت نمی‌کند. سیستمی که مشاور، مجری و ناظر توسط یک دستگاه مدیریت شوند فی نفسه فسادزا است و وجود اعتبارات مالی قابل توجه در پروژه‌های آبی، میزان فسادزایی را تشدید خواهد کرد. دستیابی به پایداری نسبی منابع آب در مناطقی که از لحاظ فیزیکی امکان آن وجود داشته باشد، تنها با تغییرات جدی در تفکر کلان مدیریت آب ممکن است.

مازندران درگیر بحران آب و کم‌آبی

محمدعلی هادیان، عضو هیات علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی مازندران در گفت‌وگو با خبرنگار مهر با اشاره به اینکه نه تنها در مناطق دشتی مازندران، در مناطق بالاست و سرچشمه‌ها نیز با بحران آب و کم آبی مواجه هستیم، اظهار کرد: بحران آب در مازندران فقط به صورت خشکسالی نیست، سیلاب نیز با خشکسالی در حال وقوع است؛ به طوری که در یک حوزه آبخیز هم مسئله سیلاب و هم بحران خشکسالی را در یک سال آبی داریم.

وی افزود: در چند سال اخیر کل کشور درگیر تنش‌ها و بحران‌های آبی بوده و هست که مصداق آن سیلاب‌های با دوره بازگشت بالا است که مکررا اتفاق می‌افتد. استان مازندران، برخلاف تصور، یکی از بحرانی‌ترین استان‌های کشور در این رابطه است که در آن سیلاب‌های مخرب با حجم و دبی دوره‌های بازگشت بالا در فواصل زمانی کوتاه‌تر و با تکرار بیشتر در حال وقوع است. این عضو هیات علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی مازندران گفت: مسائل انسان ساخت و تغییرات اقلیمی ۲ موضوع در به وجود آمدن خشکسالی‌ها و سیلاب‌ها هستند که نیازمند مدیریت کارا و مؤثر است؛ اما متاسفانه در این زمینه خوب عمل نشد و با تصمیمات و عملکرد نادرست این بحران تشدید شده است.

هادیان ادامه داد: تغییر اقلیم باعث وقوع خشکسالی شده و با برنامه نادرست و ناکارآمد به شکل یک کاتالیزور عمل کردیم به طوری که به عنوان مثال شاهد کمبود و قطعی آب در برخی روزها حتی در روستاهای مازندران هستیم. وی خاطرنشان کرد: مصارف آبی و هدررفت آب در کشاورزی استان مازندران بسیار بالا و بازدهی سامانه‌های آبیاری و زهکشی پایین است. شبکه‌های لوله‌کشی آب شرب در نقاطی فرسوده بوده، شاهد نشست آب شرب از این شبکه‌ها و ورود انواع آلودگی به آنها هستیم. این عضو هیات علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی مازندران افزود: درحال‌حاضر دنیا به سمت اجرای پروژه‌های کوچک آبی رفته است که بسیاری از این پروژه‌ها جز دانش بومی ناب ایران در مدیریت آب هستند.

هادیان تصریح کرد: ما بهترین فنون زودبازده را در مدیریت منابع آب در اختیار داریم؛ برای مثال استفاده از آبیاری کوزه‌ای در کشاورزی؛ مثالی دیگر استحصال آب از مه و رطوبت هوا است که همکاران ما در قالب یک طرح پژوهشی ملی در پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری کشور درحال انجام آن هستند.

وی گفت: در کشورهایی که شرایط اقلیمی مشابه ما دارند، این روش جالب را در مدیریت آب اعمال کردند که در آن شبنم‌های نشسته شده بر شبکه‌های توری خاص را جمع‌آوری می‌کنند و صنعت تولید آب شوری را دایر کردند که منبع آن مه و رطوبت هوا است.

این عضو هیات علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی منابع طبیعی مازندران گفت: در موضوع مدیریت بحران آب باید حتما شاخص‌های پایداری را در نظر داشته باشیم؛ زمانی که با سدسازی و پروژه‌های سازه محور مخالفت می‌شود، به دلیل وجود گزینه‌های جایگزین بسیار بهتر با حداقل چالش‌های اجتماعی و خسارت بر اکوسیستم‌ها است. با توسعه مخالف نیستیم اما توسعه باید پایدار باشد و پایداری منابع را نیز مختل نکند، نه توسعه‌ای که تنها در مسیر هدر دادن سرمایه ملی برنامه‌ریزی شود. هادیان خاطرنشان کرد: کارشناسان و متخصصان حوزه آب معتقد هستند زمانی‌که روش‌های کم‌هزینه و زود و پر بازده وجود دارد چرا باید به سمت پروژه‌های سنگین سازه محور دیر و کم بازده و هزینه بر رفت.

وی افزود: چرا سدهای کشور و به طور خاص مازندران، نمی‌توانند در حل بحران آب به مدیریت کمک کنند؟! وقتی به موازات سدسازی‌ها و توسعه آن، بحران آب هم بیشتر شد و در ۱۵-۱۰ سال اخیر وضعیت نه تنها بهتر نشد بلکه بدتر هم شد، بنابراین این گزینه، گزینه مناسبی نیست؛ مگر می‌شود با مصرف یک نسخه دارویی، بیمار بیمارتر شود و به استفاده از آن نسخه ادامه داد!

هادیان یادآور شد: برنامه‌های مدیریت جامع حوزه‌های آبخیز و طراحی و اجرای عملیات آبخیزداری و آبخوانداری بهترین گزینه مدیریت منابع آب و خاک سرزمین و بحران امروز است؛ با مدیریت جامع سرزمین می‌توانیم سازمان‌های فعال در حوزه آب و خاک را همسو کنیم.

برداشت بی‌رویه شن و ماسه از بستر رودخانه‌ها

وی با بیان اینکه برداشت بی‌رویه شن و ماسه از بستر رودخانه‌ها باعث کنش و افتادگی بستر آبراهه‌ها و فرسایش به طرف سرچشمه و بالادست می‌شود، تصریح کرد: در مناطقی از مازندران مانند حوضه هراز افتادگی‌هایی در دره‌ها و به تبع آن لغزش دامنه‌ها و نشست منازلی که خود غیراصولی و بی‌رویه روی دامنه‌ها ساخته شده‌اند، هستیم که علت آن همین فرسایش قهقرایی است که بستر رودخانه را دچار کنش شدید کرده است.

این عضو هیات علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی مازندران افزود: تغییرات کاربری در حوزه‌های آبخیز و ساخت‌وسازهای بی‌رویه با و بی‌مجوز از دیگر علت‌های فرونشست‌ها است. به عنوان مثال با مجوز ساخت انباری در اراضی کشاورزی یا زدن چاه، برای انتقال برق و گاز به این اراضی اقدام و تنش‌های زیادی به آنها وارد می‌شود تا در نهایت اغلب انبارها تبدیل به یک خانه و ویلا می‌شود.

فرونشست در غرب و شرق مازندران

وی گفت: موضوع فرونشست ارتباط مستقیم با سفره‌های آب زیرزمینی یا آبخوان‌ها دارد؛ در سال‌های گذشته با تحقیق در بخش‌هایی از حوضه نکارود حدود ۱.۸ متر افت آب در سفره‌های زیرزمینی مشاهده شد.

هادیان خاطرنشان کرد: در کل استان مازندران مسئله برداشت بی‌رویه از سفره آب زیرزمینی و فرونشست را داریم که مسئله‌ای عمومی شده است؛ در این رابطه یادآوری و تاکید می‌شود که باید به موضوعاتی مانند آبخوانداری به عنوان پیش‌آهنگ برنامه‌های آبخیزداری توجه ویژه داشت. همچنین احیا آب بندان‌ها یکی از گزینه‌های مهم و مؤثر مدیریت و کاهش برداشت و مصرف منابع آب زیرزمینی است. اصلاح الگوی مصرف و ترویج آن و غیرفعال کردن چاه‌های آب بدون مجوز و جلوگیری از حفر بی‌رویه چاه‌ها برای پیشگیری از فرونشست‌ها و بحران‌های آبی از اقداماتی است که باید در مدیریت منابع آب مورد توجه قرار گیرد.

ضرورت تکمیل زنجیره تولید فولاد در چهارمحال و بختیاری

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت چهارمحال و بختیاری تکمیل چرخه تولید فولاد در این استان را ضروری دانست.

سجاد رستمی در گفت‌وگو با مهر بیان کرد: راه‌اندازی واحد تولید بیلت در چهارمحال و بختیاری به منظور تکمیل زنجیره تولید فولاد در این استان انجام می‌شود.

وی افزود: با اجرای طرح تولید بیلت در چهارمحال و بختیاری زمینه اشتغال ۵۰۰ نفر به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم در این استان تا ۳سال دیگر فراهم می‌شود که از این تعداد ۳۰۰ نفر به طور مستقیم و ۲۰۰ نفر به صورت غیرمستقیم است.

رستمی تصریح کرد: طرح‌های توسعه و تکمیل زنجیره تولید فولاد در چهارمحال و بختیاری از مهم‌ترین نیازهای حوزه صنعت در استان به شمار می‌رود.

وی یادآور شد: به‌همین منظور پیگیری‌هایی از سوی مسئولان ارشد چهارمحال و بختیاری در سطح ملی انجام شده است که نهایی شدن آن به تحول در توسعه و تکمیل زنجیره تولید فولاد استان، اشتغالزایی، کاهش نرخ بیکاری و رونق اقتصادی منجر خواهد شد. رستمی تأکید کرد: چهارمحال و بختیاری هم‌اکنون ۹۲۶ واحد صنعتی فعال دارد که در این واحدهای تولیدی بیش از ۲۳ هزار نفر مشغول به کار هستند.

فاز اول واحد کنسانتره مس مشگین‌شهر تکمیل می‌شود

معاون امور معدن اداره‌کل صمت استان با اشاره به درحال اجرا بودن واحد کنسانتره مس مشگین‌شهر از تکمیل فاز نخست این واحد تا پایان سال آینده خبرداد.

فریبرز شجاع در گفت‌وگو با ایرنا با یادآوری کشف ذخیره‌گاه ۷۰ میلیون تنی مس در شهرستان مشگین‌شهر افزود: برای عملیات اکتشاف این ذخیره گاه که شامل کانسنگ مس، مولیبدن و طلا هست، تاکنون ۳ هزار میلیارد ریال هزینه شده است.

وی بیان کرد: درحال‌حاضر ۱۲۰ نفر در معادن اکتشاف شده مس مشگین شهر مشغول فعالیت هستند و عملیات استخراج و حمل مس باطله در سال آینده بعد از تکمیل عملیات جاده‌سازی مسیر، به واحد فرآوری انجام می‌شود. معاون امور معدن اداره‌کل صنعت، معدن و تجارت استان اردبیل تصریح کرد: عیار مس در هنگام اکتشاف ۲۳ صدم درصد است که بعد از کنسانتره این عیار ارتقا یافته و زنجیره تولید سیم‌های مسی تا پایان سال آینده فعال می‌شود. شجاع اظهار کرد: در ۵سال اول استخراج مس سالانه یک میلیون تن مس از معدن استخراج و بعد از ۵ سال، سالانه ۵میلیون تن مس از این معدن استخراج می‌شود. براساس اظهارات رامین صادقی رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت اردبیل ذخیره قطعی مس در معدن صاحب دیوان مشگین‌شهر که جزو ۳ پهنه معدنی مهم کشور محسوب می‌شود به طوری که براساس محاسبات و بررسی‌های دقیق اکتشافی جدید ۷۰ میلیون تن است.

با بهره‌برداری از معدن مس صاحب دیوان استان اردبیل نیز در ردیف استان‌های مطرح کشور در حوزه معدن معرفی شده تا بخش عظیمی از ظرفیت‌های معدنی مس در این منطقه تامین و تحویل مناطق مختلف کشور شود.

در گفت‌وگو با فعالان صنایع معدنی مطرح شد

صادرات، تنهاراه تداوم تولید

مرضیه احقاقی

صـادرات غیرنفتی یکی از شـاخصه‌های اثرگذار بـر تولیـد ناخالص داخلی اسـت. با ایـن وجود در طول دهه‌های گذشـته به‌واسطه وابستگی اقتصاد بـه نفـت، صـادرات غیرنفتـی از اولویـت دولت و سیاسـت‌گذاران خارج شـده اسـت. این در حالی اسـت که رشـد صادرات در حوزه‌هـای گوناگون، یکی از ضروریات برای گذار به یک اقتصاد سـالم و با درآمدهای پایدار اسـت. ظرفیت‌های حوزه معدن و صنایـع معدنی، از مهم‌ترین ظرفیت‌های کشـور برای ارتقـای صادرات غیرنفتی به‌شـمار می‌روند. این ظرفیت‌ها به‌ویژه در طول سال‌های گذشته و با محدودیت‌های موجود در مسـیر فروش نفت ایران، بیش‌ازپیـش موردتوجه قرار گرفته‌اند. در ادامه باید تاکیـد کرد که در میان ظرفیت‌های بخش معدن و صنایع وابسـته به آن، زنجیره فولاد توانسـته نقش اثرگذارتری را در توسـعه صـادرات بر عهده بگیرد. البته صنعت فولاد در ایران با هدف صادرات، توسعه یافته است. در چنین شرایطی، فروش این محصول اسـتراتژیک به بازارهای جهانی، عـلاوه بر تاثیری که در رشـد درآمدهای ارزی کشـور و بهبود تولید ناخالـص داخلـی دارد، عملا حیـات بخش بزرگی از ظرفیت‌هـای ایجادشـده در این صنعت را ممکن می‌کنـد. با این وجود به اعتقاد فعالان بخش معدن و صنایع معدنی، سیاسـت‌گذاران با علم به اهمیت صـادرات فولاد، همچنـان موانع جدی در مسـیر فعالیت و تجارت این صنعت می‌تراشند.

عکس: روزگار معدن

> صادرات غیرنفتی یکی از شاخصه‌های اثرگذار بر تولید ناخالص داخلی است. با این وجود به‌واسطه وابستگی اقتصاد به نفت، صادرات غیرنفتی از اولویت دولت و سیاست‌گذاران خارج شده است

رقابت‌پذیری، رمز موفقیت در بازار صادراتی

مجیـد سـعیدیان، فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با «روزگارمعـدن» اظهار کرد: زنجیره فولاد ایران با تکیـه بر ذخایـر انرژی و منابع معدنی، توسعه یافته است. تولید فولاد در افق چشم‌انداز توسعه کشور در سال ۱۴۰۴، برابر ۵۵ میلیون تن هدف‌گذاری شده است. بر همین اساس نیز در طول دهه‌های اخیر، سرمایه قابل‌توجهی به صنعت فولاد کشور جـذب و ظرفیت قابل‌توجهـی از این صنعت در کشور نصب شده است.

وی افزود: با این وجود، میزان مصرف فولاد در کشور ما به مراتب پایین‌تر از نیاز کشور به فولاد و محصـولات فولادی برآورد می‌شـود؛ بنابراین صـادرات و فـروش محصـولات تولیدشـده در زنجیـره فولاد به بازارهای جهانی، تنها راه تداوم تولیـد در ایـن زنجیره اسـتراتژیک و همچنین حفظ موقعیت‌های شـغلی ایجادشـده به‌واسطه آن است. سـعیدیان گفت: بی‌توجهی مسئولان بـه صادرات و اهمیت تـداوم آن، به‌منزله خالی ماندن ظرفیت‌های فولادی کشور است. تولید با ظرفیت پایین به‌منزله افزایش هزینه‌های تولید و افت بهره‌وری در صنایع است. تداوم این شرایط بـه توقف تولید در صنایـع گوناگون و همچنین تعدیل نیـروی انسـانی منجر می‌شـود؛ یعنی سـرمایه قابل‌توجهی که در این سـال‌ها جذب صنعت فولاد شـده، عملا از میان می‌رود. علاوه بر این، شاهد کاهش ارزآوری حاصل از صادرات خواهیـم بود؛ بنابراین باید ادعا کرد که صادرات تنها راه تداوم تولید در زنجیره فولاد کشور است.

ایـن فعال صنعـت فولاد اظهار کـرد: فولاد و محصولات زنجیره فولاد، عموما حجیم هستند؛ بنابراین صادرات آنها در حوزه منطقه‌ای بیشـتر موردتوجه قرار دارد. بر همین اسـاس نیز بخش بزرگـی از فـولاد و محصـولات فـولادی ما به کشورهای همسـایه صادر می‌شود. دسترسی به مواد اولیه موردنیاز برای تولید فولاد و همچنین انرژی ارزان، موجب می‌شـود هزینه تولید فولاد در کشـور نسبت به سایر رقبای خارجی کاهش یابد. محصولات فولادی ایران از کیفیت بسـیار بالایی هم برخوردار هستند. فاکتورهای یادشده به ارتقای رقابت‌پذیری و مقبولیت صنعت فولاد ما در بازار جهانی منتهی می‌شود.

سعیدیان افزود: با این وجود، موانعی در مسیر صـادرات فولاد ایران بـه بازارهای جهانی وجود دارد. صادرکنندگان فولاد کشـور با چالش‌های جـدی در مسـیر فعالیت خود روبه‌رو هسـتند. ایـران در طول سـال‌های گذشـته بـا تحریم کشـورهای خارجی روبـه‌رو بوده کـه تعامل و تجارت را میان ما و سـایر کشورها دشوار کرده اسـت. این تحریم‌ها در دور جدید شدت گرفته و حتـی عملکرد صنعت فولاد کشـور را نشـانه گرفته‌انـد. همیـن موضوع نیز بر بار مشـکلات صنعت فولاد کشـور می‌افزایـد. صادرکنندگان فـولاد، امـکان تبـادلات بانکـی بـرای فروش محصولات خود به بازارهـای جهانی را ندارند و خریدوفروش فولاد در قالب معاملات اعتباری به کشور امکان‌پذیر نیست. علاوه بر این، مشتریان خارجـی از همکاری با ایران نیز منع می‌شـوند. همیـن چالش‌ها، عملا هزینه صـادرات را برای ما افزایـش می‌دهد. وی گفت: توسـعه‌نیافتگی زیرسـاخت‌های حمل‌ونقل کشـور نیز صادرات فـولاد را دشـوار و هزینه‌بـر می‌کنـد. همزمان با تمام موارد یادشـده شـاهد سیاسـت‌گذاری نادرست مسئولان هستیم که عملا تداوم فعالیت و تجارت ما را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد. این سیاسـت‌های ضدتولید و صادرات در شـرایطی اتخاذ می‌شوند که از مسئولان انتظار می‌رود در شرایط تحریم، از عملکرد صنایع حمایت کنند؛ بنابراین در سـایه مشکلات یادشده عملا فروش فولاد ایـران به بازارهای جهانـی با چالش‌هایی روبه‌رو اسـت. سعیدیان با اشـاره به چالش‌های پیـش‌روی فعـالان صنعتـی در بازگشـت ارز صادراتی اظهار کرد: با توجه به وجود تحریم‌ها و اختلافاتی که میان نرخ دلار دولتی و آزاد وجود دارد، بازگشت ارزهای صادراتی به چالشی جدی در سال‌های اخیر بدل شده است. در این سال‌ها، تولیدکننـدگان موظف بوده‌اند ارز خود را با نرخ نیمایی به کشـور بازگردانند. این در حالی است که نیازهـای خود را با دلار آزاد تامین می‌کنند. با توجه به اختـلاف قیمتی قابل‌توجه میان نرخ دلار نیمایـی و آزاد، عمومـا تولیدکنندگان در بازگشـت ارز صادراتی خود، متضرر می‌شـوند.

وی با اشـاره به تشـکیل بازار متشکل ارزی در ماه‌های اخیر، افزود: چندی پیش، بانک مرکزی بخشـنامه‌ای صادر و به‌موجب آن بازار متشکل ارزی تشکیل شـد. به‌موجب این بخشنامه مقرر شـد، صادرکنندگان ارز خود را با قیمت توافقی به صرافی‌ها بفروشـند. با این وجود، با چالشـی در این مسـیر روبه‌رو شـده‌ایم، چراکـه در این طرح منشـأ ارز صادرکننده باید مشـخص شود. ایـن در حالی اسـت کـه ایران تحریم اسـت و تعامـلات بانکـی میان ایران و سـایر کشـورها وجـود نـدارد؛ درنتیجه ارز حاصـل از صادرات تولیدکننـدگان عموما به‌صـورت چمدانی وارد کشور می‌شود و قابل‌ردیابی نیست. به‌علاوه آنکه هیچ کشـوری اجازه خروج ارز را نمی‌دهد و در مـوارد متعددی از خریدار درخواسـت می‌کنیم ارز صادرات را در ایـران در اختیار ما قرار دهد؛ بنابراین این بخشـنامه با اشـکال روبه‌رو است و تحریم‌های ایـران و راه‌هـای دورزدن تحریم را نادیده گرفته‌اند. البته صادرکنندگان این مشکل را مطـرح کرده‌اند و امید می‌رود به‌زودی چنین مشکلاتی برطرف شود.

صادرات، سرنوشت‌ساز است

امیرحسـین کاوه، فعـال صنعت فولاد در گفت‌وگو با «روزگارمعـدن» اظهار کـرد: صـادرات از فاکتورهای اصلی و موثر بر رونـد توسـعه اقتصـادی کشـور اسـت. توسـعه صادرات غیرنفتی ایران به‌ویـژه در سـال‌های اخیر و با شـدت گرفتن تحریم‌هـای اعمالی علیه ایران از سـوی جوامع جهانی و افت قابل‌توجه صادرات انرژی از کشور مـا، اهمیت بیشـتری یافتـه اسـت. در چنین شـرایطی، صادرات غیرنفتی با رویکرد پرهیز از خام‌فروشـی و فـروش محصـولات نهایـی بـا ارزش‌افـزوده بـالا، وظیفـه ملـی صنعتگران و صاحبان بنگاه‌های اقتصادی است.

وی افزود: صـادرات ضمن کمک به اقتصاد ملی و ارزآوری، درآمد و سود مناسبی را ازآن فعالان صنعتی می‌کند و تا حدودی خلأهای درآمدزایی فـروش را در بازار داخلی برطـرف خواهد کرد. صادرات به‌ویژه در شرایطی که بازارهای داخلی با رکود روبه‌رو هسـتند، تـورم فزاینده حاکم بر اقتصـاد و همچنیـن کاهش ارزش پـول ملی، صاحبان صنایع را به کسـب سـود از صادرات و بازارهای منطقه‌ای و جهانی، تشویق می‌کند.

کاوه گفت: سـاختار مالی بسـیاری از صنایع در موقعیت کنونی اقتصاد کشور، چالش‌هایی داشته و شـکننده اسـت. در چنین شـرایطی، توسعه صادرات غیرنفتی زمینه‌ساز ترمیم ساختار مالی شـکننده اغلب تولیدکنندگان کشـور است. در همیـن حـال، نقدینگی حاصل از صـادرات نیز به‌عنوان سـرمایه در گـردش در اختیار صنایع و کسـب‌وکارهای گوناگـون قـرار می‌گیـرد و زنجیره‌ای از مشـکلات حاکم بر عملکرد صنایع رفع خواهد شد.

ایـن فعـال صنعت فـولاد در ارزیابـی عملکرد دولت در توسـعه صادرات اظهـار کرد: دولت در سیاسـت‌گذاری‌های تولیـدی و صنعتی به‌ویژه در حـوزه صـادرات و واردات، نقش اصلی را ایفا می‌کنـد. علاوه بر ایـن، وزارت صنعت، معدن و تجـارت و همچنیـن نهادهای مرتبـط با حوزه تجارت از جمله سـازمان توسعه تجارت، با رصد بازارهـای داخلـی و خارجی، نسـبت به تنظیم بازار داخلـی و واردات و صادرات، از طریق ابلاغ مصوبات و دستورالعمل‌های متعدد اقدام می‌کند.

کاوه گفـت: بـا ایـن وجـود، انتقاداتـی بـه سیاسـت‌گذاری‌های دولـت در حـوزه صادرات وجود دارد. این سیاست‌های اشتباه عملا تولید را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد و درنهایت به ضرر کل اقتصاد کشـور خواهد بود. حـال چنانچه از نظـرات بخش خصوصی و فعالان اقتصادی برای سیاسـت‌گذاری در حوزه صادرات استفاده شود، بسیاری از مشـکلات این حوزه برطرف خواهند شـد. این فعال صنعت فولاد افـزود: صادرات در حوزه معدن و صنایع معدنی، شـرایط متفاوت و متمایزی دارد. صادرات در زنجیره فولاد از حلقه اکتشـاف تا تولید محصول نهایـی، ویژگی‌های متمایزی دارد. بنابراین انتظار می‌رود در فرآیند توسـعه صادرات، بر خام‌فروشـی تمرکز نشود. یعنی توان اقتصادی کشور به صادرات محصولات نهایی با ارزش‌افزوده بالا متمرکز شود. در همین حـال تامیـن نیاز صنایـع پایین‌دسـتی نیز در اولویت باشـد و بدین‌ترتیب پـس از تامین بازار داخلی، برای توسعه صادرات تلاش شود. وی در ادامه گفت: تولیدکنندگان صادرات‌گرا در دوران تحریـم با مشـکلات متعددی روبه‌رو هسـتند. از آنجاکـه ظرفیت نصب شـده در بسـیاری از حلقه‌هـای زنجیره فولاد بـه مراتب بالاتر از نیاز کشور برآورد می‌شود، چالش‌های یادشده مسیر فعالیت فولادسـازان را هم تحت‌تاثیر منفی قرار داده اسـت. در چنین شـرایطی، نوسـانات نرخ ارز، کاهش مداوم ارزش پـول ملی، تامین مواد اولیـه و روش‌هـای بازگشـت ارز، از مهم‌ترین مشـکلات یادشده هسـتند. در چنین شرایطی، وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌تواند با اصلاح نظـام توزیع و قیمت‌گـذاری و همچنین توجیه مدیران مالیاتی کشـور، سایر نهادها را نسبت به این توجیهات آگاه کنند. بررسی چگونگی ایجاد خطوط مشـترک مالی، تهاتر کالایی و تسـهیل شـرایط واردات در مقابل صـادرات نیز از جمله این راهکارها هستند.

سخن پایانی

در شـرایط فعلی که تحریم‌های خارجی فروش نفت ایـران به بازارهای جهانی را به‌شـدت محدود کـرده، می‌توان با تکیه بر صادرات غیرنفتـی به‌ویژه در حوزه معـدن و صنایع معدنی که جزو بخش‌های مزیت‌دار کشـور هسـتند، کمبود ارز ناشـی از کاهـش صادرات نفتی را جبـران کرد. با این وجود بایـد تاکید کرد که محدودیت‌های متعددی در مسیر صادرات غیرنفتی کشور وجود دارد که از جمله آنها می‌توان به موانع پیمان‌سـپاری ارزی، نوسانات بالای نرخ ارز، نبود نظام ارزی مشـخص، افزایش هزینه تولید، عدم‌بازاریابی مناسـب و مسـتمر، ضعف دستگاه دیپلماسـی اقتصادی و... اشـاره کرد. در همین حال، قوانین و مقررات داخلی نیز هر روز چالشی جدید برای تولیدکنندگان ایجاد می‌کند. مصوبات و بخشنامه‌های خلق‌السـاعه که عموما هم بدون کار کارشناسـی لازم تصویب می‌شـوند، سنگی بزرگ در مسـیر فعالیت صادرکنندگان ایجاد می‌کنند. برای بهبود و ارتقای سطح صادرات غیرنفتی باید با تعیین راهبرد مناسـب تجاری برای کشور و بهبود تعامل با اقتصاد جهانی، اصلاحات سـاختاری در حـوزه قوانین و مقررات، بازاریابی فعال در سطح بین‌المللی، ثبات‌بخشی به قوانین و مقررات، توسعه زیرساخت‌های حوزه حمل‌ونقـل، مبادلات بانکی و... در اولویت سیاسـت‌گذاران قـرار گیرد. در چنین شرایطی از تمام ظرفیت‌های نصب‌شـده در صنایع می‌توان برای تولید حداکثری اسـتفاده کرد. بدین‌ترتیب علاوه بر رشـد تولید، شاهد ارتقای سطح موقعیت‌های شغلی ایجادشده در کشور ور رفع بسیاری از چالش‌های اقتصادی خواهیم بود.

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس:

برای اجرای طرح‌های توسعه آذربایجان‌شرقی هم‌قسم شده‌ایم

مدیرعامـل شـرکت ملـی صنایع مـس ایـران در آیین کلنگ‌زنی ۳ پروژه ورزشی، خدماتی و زیرساختی شهرستان ورزقان گفت: در مجموعه شـرکت مس هم‌قسـم شده‌ایم تا طرح‌های توسعه‌ای در آذربایجان‌شرقی اجرایی شود.

بـه گـزارش مس‌پرس، علی رسـتمی اظهار کـرد: تولید ۴۰۰هزار تن کاتد مس در آذربایجان‌شرقی که آرزوی دیرینه همه ما بوده، تحقق می‌یابد.

مدیرعامل شـرکت ملـی مس از اجرای پـروژه تولید برق ۲۵۰ مگاواتـی خورشـیدی در آذربایجان‌شـرقی خبر داد و افزود: مناقصه پروژه تولید برق خورشیدی در استان در حال برگزاری اسـت و از دو ماه آینده پیمانکار مستقر خواهد شد و حجم سرمایه‌گذاری در این پروژه ۱۴۰ میلیون یورو است.

وی به همکاری شـرکت مس با دانشگاه‌های تبریز و سهند در حوزه دانش‌بنیان اشاره کرد و گفت: بنا داریم تا از تمامی سـونگون اسـتفاده می‌کند، یادآور شد: اسـتفاده از ظرفیت جوانان بومی و کاربلد را ادامه می‌دهیم و بنا داریم تا صنعت مس را به جوانان بومی و انقلابی آذربایجان‌شرقی بسپاریم.

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران گفت: پروژه‌هایی که کلنگ‌زنی شـد در سال ۹۷ مصوب شده ولی متأسفانه به مرحله اجرا نرسیده بود. در این راستا پیمانکار با تجربه برای کمپ ورزشی بین‌المللی ورزقان انتخاب و قراردادش نیز ابلاغ شده تا در اسرع وقت عملیات اجرایی را شروع کند.

وی ادامه داد: پس از تکمیل و بهره‌برداری از کمپ ورزشی شهرسـتان ورزقان، از وزارت ورزش و جوانان انتظار داریم تا مقدمات رفت و آمد تیم‌های ملی به این شهرسـتان را فراهم کننـد، بنا داریم تا ۲ ماه آینده طبق قول مدیر مجتمع مس سـونگون، بزرگراه خواجه-ورزقان به اتمام برسد و این پروژه با عمر ۱۰ ساله تحویل مردم شریف شهرستان ورزقان شود.

شرکت‌های دانش‌بنیان آذربایجان‌شـرقی با حوزه تخصصی مس و غیر مس حمایت کنیم.

رسـتمی بابیان اینکه شـرکت مس برای نخسـتین‌بار از مدیران متخصـص بومی ورزقـان در مدیریت مجتمع مس رسـتمی با تاکید بر اینکه شهرستان ورزقان فاقد سیستم تصفیه‌خانه شـبکه فاضلاب شهری است، اظهار کرد: مصمم شدیم تا در مجمع شـرکت مس، مصوبه احداث تصفیه‌خانه فاضلاب شـهری ورزقان را اخذ کنیـم، در این پروژه حدود ۲۰۰ میلیارد تومان از سـوی شرکت ملی صنایع مس ایران سرمایه‌گذاری می‌شود.

مدیرعامل شـرکت ملی صنایع مس ایران، احداث سـایت اطفای حریق جنگل‌ها و مراتع ارسـباران در ورزقان را نتیجه توافق منابع طبیعی و محیط‌زیست با شرکت مس عنوان کرد و گفت: تنها تقاضایی که داریم این اسـت تا همکاری صورت گیرد، چراکه قصد داریم ظرفیت تولید کنسـانتره مس را در ورزقان به ۲ میلیون تن افزایش دهیم و لازمه افزایش تولید، توسـعه اسـت و از طرفی منابع طبیعی زمیـن در اختیار ما گذاشته و محیط‌زیست نیز همکاری کند.

نظرگاه

خاموشی فولادسازان و فرصت‌های سوخته

فرهاد منفرد-عضو هیأت‌مدیره شرکت ایران غلتک: خاموشـی‌های ۲ سـال گذشـته، مشکلات بسـیاری برای واحدهای فولادسازی در کشور ایجاد کرده است.

توقف‌هـای تولید به دلیل اعمـال محدودیت‌های برق سـبب شـده تا میزان تولید فولادسازان کاهش پیدا کند. یکی از مهم‌ترین مسـائلی که فولادسـازان بـا آن روبه‌رو هسـتند، این اسـت که همـواره طی سـال‌های گذشته به‌دنبال تأمین انرژی به روش‌های قدیمـی بوده‌اند؛ روش‌هایی که عموما هزینه‌های آن بسـیار بالا است و از این‌روست که هم‌اکنون شاهدیم قطعی برق مشـکلاتی را برای صنعت فولاد به همراه آورده است.

البته دولتمـردان در زمینه اعمال محدودیت‌های اسـتفاده از بـرق چندان نـگاه کارشناسـانه اعمال نکرده‌اند؛ چنانکه سـال گذشته شاهد بودیم مصرف خانگـی بـه عنوان خـط قرمز دولت تعییـن و اعلام شـد تا جایی کـه امکان دارد باید از قطع شـدن آن پیشـگیری به عمل آورد؛ از همین‌رو انگشت اشاره به سـمت ۲ صنعت مادر فولاد و سـیمان نشانه رفت که به گمان دولتمردان، مصرف برق بیش از اندازه دارند، درحالی‌که این‌گونه نیست.

تصمیم‌گیـران بایـد پیـش از هـر چیزی، سـهم شـرکت‌های فولادی را در جی‌دی‌پی کشـور در نظر بگیرنـد و بعـد از آن اقـدام به تصمیم‌گیـری کنند. تصمیم‌گیـران، خـط قرمـز خاموشـی‌ها را مصارف خانگی عنوان می‌کنند، این در حالی اسـت که سـه ماه تعطیلی یک کارخانه فولادسـازی همراه با تعدیل نیروی انسـانی و کاسـتن از تعداد کارگران، باعث از رونق افتادن صنایع پایین‌دسـت و بالادسـت در این زنجیره خواهد شد.

قطع برق به غیر از توقف و کاهش روند تولید، تبعات دیگـری نیز بـرای واحدهای فولادسـازی به همراه داشته است. برای نمونه با وجود توقف تولید در ۳ ماه در سـال، این واحدها مجبور به پرداخت مالیات برای کل سـال هستند؛ معضلی که وزارت اقتصاد و دارایی نیز زیر بار آن نمی‌رود و از مالیات خود کوتاه نمی‌آید.

در نهایـت برای خاموشـی برق فولادسـازان، باید پارامترهـای تولیـدی را در نظر گرفـت؛ درحالی که می‌تـوان گفت این پارامترها تاکنـون به هیچ عنوان لحاظ نشده است.

خبر

صادرات ۵.۶ میلیارد دلاری محصولات معدن و صنایع معدنی

شـرکت‌های بزرگ بخش معدن و صنایع معدنی ایـران موفق به صادرات پنج میلیارد و ۶۲۹میلیون دلاری انواع محصولات این بخش از ابتدای امسـال تا پایان شهریورماه شدند. به گزارش ایرنا، این میزان صـادرات مشـتمل بر صدور بیـش از ۲۱ میلیون و ۱۵۰هزار تن انواع محصولات این بخش بوده است. میزان صادرات در این مدت در هم‌سـنجی با سـال ۱۴۰۰ از نظـر ارزشـی افت هشـت درصـدی و از نظر وزنی کاهش ۶ درصدی داشـته اسـت. برپایه این گزارش، در ۶ ماهه ابتدایی امسـال بیشـترین میزان صادرات مربوط به زنجیره فولاد و محصولات فـولادی مرتبط با بیش از ۲ میلیارد و ۵۸۷ میلیون دلار بوده اسـت که ۴۵.۹ صـادرات محصولات این بخـش را به خود اختصاص داده اسـت. پس از آن، مـس و محصولات پایین‌دسـت بـا ۷۷۷ میلیون و ۸۰۰ هـزار دلار، زنجیـره آلومینیـوم و محصولات بـا ۵۶۴ میلیـون و ۴۰۰ هـزار دلار، زنجیره روی با ۲۹۴ میلیون و ۱۰۰ هزار دلار و گندله سـنگ‌آهن با ۲۳۴ میلیون و ۶۰۰ هزار دلار در رتبه‌های دوم تا پنجـم صادرات قرار گرفتند. همچنین در این مدت ۶ میلیون و ۲۲۹ هزار تن محصولات زنجیره سیمان (سیمان و کلینکر) به ارزش ۱۶۱ میلیون و ۹۰۰هزار دلار صادر شد. بیشترین رشد ارزش صادرات در این مدت نیز متعلق به فلزات و سنگ‌های گرانبها (طلا، نقره و...) با ۲۲۷درصد بوده است.

امیر صباغ، مدیر توسعه سرمایه‌گذاری و اقتصادی ایمیـدرو در این زمینه اظهارکـرد: افت قیمت‌های جهانـی در حال اثرگذاری بـر روند صادرات بخش معدن کشـور بوده، هرچند از نظـر وزنی، وضعیت در شهریورماه بهبود یافته است. برپایه این گزارش، در نیمه نخست امسال بیش از ۲ میلیون و ۴۷ هزار تن انواع محصولات معدن و صنایع معدنی به ارزش ۲میلیارد و ۱۸۸ میلیون دلار وارد کشـور شد که از نظر وزنی و ارزشـی به ترتیب رشـد سه درصدی و ۳۱درصدی داشته است.

روزگار معدن

دوشنبه ۲ آبان ۱۴۰۱ • ۲۷ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ • ۲۴ اکتبر ۲۰۲۲ • سال پنجم • شماره ۹۴۴

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل
مدیر مسئول و سردبیر: ناصر بزرگمهر
فنی و هنری: مهدی نجفی
نمایندگی دفتر اروپا: چکاوک بزرگمهر

آدرس: تهران- میدان هفتم تیر- خیابان قائم مقام فراهانی- پلاک ۷۴
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۲۲۷۴۰ - پیامک: ۳۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۳ - ایمیل آگهی ها: ads.smtnews@gmail.com
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵

چاپ: هنر سرزمین سبز

www.Madandaily.com
www.instagram.com/Madandaily
www.twitter.com/Madandaily
www.t.me/Madandaily
E-mail:info@madandaily.com
tozi.smtnews@gmail.com

روی خط خبر

افزایش ۶.۷ درصدی حجم قراردادهای آتی

در بازار قراردادهای آتی در هفته پایانی مهر نزدیک ۸۱ هزار قرارداد به ارزش ۳۷۳ میلیارد تومان میان معامله‌گران دست‌به‌دست شد که نسبت به هفته قبل از آن، رشد ۶.۷ درصدی در حجم قرارداد را مشاهده کرد. سهم زعفران از حجم قراردادهای آتی، نزدیک ۷۱ هزار قرارداد به ارزش بیش از ۲۸۴ میلیارد تومان بود.

به گزارش کالاخبر، ۸۰ هزار و ۸۴۷ قرارداد آتی به ارزش بیش از ۳۷۳میلیارد و ۵۸۰ میلیون تومان در بازار مشتقه در هفته منتهی به ۳۰ مهر دست‌به‌دست شد. بیشترین سهم معاملات بازار قراردادهای آتی در هفته‌ای که سپری شد، متعلق به زعفران با ۷۱ هزار و ۲۰۳ قرارداد به ارزش بیش از ۲۸۴ میلیارد تومان برای ۳ موعد تحویلی آبان، دی و اسفند سال ۱۴۰۱ بود.

برای صندوق طلا نیز ۷ هزار و ۵۲۰ قرارداد به ارزش بیش از ۸۵ میلیارد و ۶۵۷ میلیون تومان در ۳ موعد تحویلی مهر، آذر و بهمن ۱۴۰۱ در هفته منتهی به ۲۲ مهر دست‌به‌دست شد.

نقره هم با دست‌به‌دست شدن ۲ هزار و ۱۲۴ قرارداد به ارزش ۳ میلیارد و ۷۶۰ میلیون تومان در ۳ موعد تحویلی مهر، آذر و دی ۱۴۰۱ روبه‌رو بود.

از لحاظ حجم و ارزش، زعفران به ترتیب با سهم ۸۸ درصدی و ۷۶ درصدی بیشترین سهم را از کیک معاملات قراردادهای آتی در اختیار داشت و صندوق طلا با سهم ۹ درصدی از حجم کل و ۲۳ درصدی از ارزش کل در جایگاه دوم قرار داشت.

تسهیل ورود سرمایه به بورس با افزایش سقف تراکنش کارگزاری‌ها

یک عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات گفت: تغییر در سقف تراکنش کارگزاری‌ها به خرید و فروش راحت کمک خواهد کرد و به این ترتیب تقاضاهای موجود در بازار بورس زودتر به بازار وارد می‌شود.

به گزارش ایبنا، جعفر قادری درباره تسهیلگری در بازار سرمایه با ۱۰برابر شدن سقف تراکنش کارگزاری‌ها گفت: یکی از معضلات و مشکلاتی که اکنون وجود دارد، حجم سرمایه‌هایی است که در حال خروج از بورس است، بنابراین برای ورود سرمایه به این قسمت باید تسهیلاتی وجود داشته باشد تا کارگزاری‌ها بتوانند هم صاحب تراکنش بیشتری شوند و هم راحت‌تر برای متقاضیان سهام را خریداری کنند. شاید این‌کار بخشی از مشکلات را برطرف سازد.

این عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات در این خصوص تصریح کرد: بخش عمده‌ای از مشکلات کشور در زمینه بازار سرمایه ناشی از شکل گرفتن حباب است. این بحث به قدری تاثیرگذار بود که شاید به راحتی نتوان آن را برطرف ساخت، ولی انتظار براین است که بورس حداقل یک رشد تدریجی را به دنبال داشته باشد. این نماینده مردم شیراز و زرقان در ادامه اظهار کرد: شرایط فعلی بازار بورس نشان از این دارد که حمایت‌های لازم از این بازار انجام نمی‌شود. باید درباره به ثمر نشستن مباحث و موضوعات تخصصی در این زمینه تلاش بیشتری شود. قادری اضافه کرد: این کارها باید هم از طریق وزارت اقتصاد وهم بازارهای موازی صورت گیرد. وقتی اذعان داریم که مطمئن‌ترین شیوه و روش سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری در بورس است و مردم را تشویق می‌کنیم تا از این طریق دارایی‌ها خود را وارد بخش تولید کنند، باید تمام امکانات و ظرفیت‌هایی که وجود دارد را به خدمت بگیریم تا معضلات و مشکلات بازار بورس برطرف شود. وی افزود: امیدوارم با فروکش کردن ناآرامی‌ها اخیر در کشور از تاثیر منفی بر بازار کاسته شود، زیرا مردم در شرایط نامطمئن سرمایه خود را در بازاری خواهند برد که راحت‌تر به نقدینگی تبدیل شود.

اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی توسط شرکت‌های بورسی و فرابورسی

شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس به‌عنوان نخستین گروه از مشمولان اجراکننده قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان از اول آبان‌ماه ملزم به اجرای این قانون و صدور صورت‌حساب الکترونیکی هستند.

به گزارش ایرنا، قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان در مهرماه سال ۱۳۹۸ باهدف ایجاد یک تحول بنیادین در نظام مالیاتی کشور و در راستای نهادینه‌کردن عدالت مالیاتی و شفافیت اقتصادی توسط مجلس شورای اسلامی تصویب و به دولت ابلاغ شد.

همچنین با تصویب قانون مالیات بر ارزش‌افزوده مصوب سال ۱۴۰۰، کلیه اشخاص مشمول این قانون مکلف به عضویت و ثبت‌نام در سامانه مؤدیان و صدور صورت‌حساب الکترونیکی برای فروش کالا و خدمات خود شده‌اند. بر این اساس، سازمان امور مالیاتی کشور با فراهم کردن بسترها و زیرساخت‌های لازم برای اجرای این قانون، تصمیم به اجرای تدریجی این قانون گرفت که طبق آن طی یک سال و نیم و ظرف ۶ مرحله کلیه مودیان مالیاتی ملزم به صدور صورت‌حساب الکترونیکی می‌شوند. گفتنی است، نخستین گروه فراخوان شده شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس هستند که از روز یکشنبه اول آبان‌ماه مشمول اجرای قانون و ملزوم به صدور صورت‌حساب الکترونیکی هستند. بر اساس این گزارش، صورت‌حساب الکترونیکی نوعی صورت‌حساب است که عملیات صدور آن توسط پایانه فروشگاهی انجام می‌شود و مودیان مالیاتی برای فروش کالا و ارائه خدمت ملزم به صدور و ارسال آن در سامانه مودیان هستند.

همچنین، صورت‌حساب الکترونیکی مالیاتی ثبت شده در سامانه مودیان نیاز به ثبت مجدد توسط خریدار و فروشنده در سامانه معاملات فصلی ندارد.

گفتنی است، سازمان امور مالیاتی کشور در راستای آشنایی مودیان با پیاده‌سازی قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان، همایشی با بیش از ۶۰۰ شرکت پذیرفته شده در بورس و فرابورس برگزار کرد و همچنین جلسات متعددی با گروه‌های مشمول جهت آموزش، رفع ابهامات و پاسخگویی به اشکالات مودیان برگزار شد.

دوره فرسایشی بورس تمام می‌شود؟

گروه معدن

عکس: آیدا فریدی

سیرنزولی شاخص در هفته گذشته، چندان بزرگ و نگران‌کننده نبود و شاخص‌ها به میزان کمی افت کردند.

به گزارش اقتصاد نیوز، در هفته گذشته وضعیت بازار سهام طوری بود که نگرانی خاصی برای سهامداران ایجاد نکرد. البته که وضعیت بورس بسیار بد است اما همین که افت شاخص‌ها تشدید نشد را احتمالا می‌توان نکته‌ای مثبت دانست.

شاخص‌های اصلی بورس وفرابورس با افت مواجه شدند اما میزان افت آنها بزرگ نبود و این شاخص‌ها مقدار کمی از ارتفاع خود را از دست دادند.هفته گذشته شاخص کل بورس در ۵روز معاملات ۹۶۰۰ واحد معادل ۷۳ صدم درصد افت داشت. شاخص کل هم وزن نیز ۱۶۰۰ واحد معادل ۴۴ صدم درصد کاهش یافت. شاخص فرابورس نیز ۱۱۸ واحد معادل ۶۶ صدم درصد کاهش یافت. با توجه به تغییرات هفته گذشته شاخص‌ها می‌توان گفت که همچنان بازار سهام در مسیر نزولی قرار دارد اما شیب نزول کمتر شده و این بازار در حال گذراندن یک دوره فرسایشی است. چنانچه این دوره فرسایشی طولانی شود، اقبال سرمایه‌گذاران به بازار کمتر خواهد شد و همین کاهش اقبال، منجربه کاهش ارتفاع شاخص‌ها نیز می‌شود.

▣ سقوط ارزش معاملات خرد

در بخش ارزش معاملات خرد، هفته گذشته بازار سهام اصلا وضعیت خوبی نداشت. حتی یک روز هم ارزش معاملات خرد به بالای دو هزار میلیارد تومان نرسید. روز شنبه ارزش معاملات خرد ۱۸۰۰ میلیارد تومان بود. یکشنبه این رقم به ۱۹۰۰ میلیارد تومان رسید و دوشنبه دوباره ۱۸۰۰ میلیارد تومان معامله خرد در بازار سهام انجام شد.

روز سه شنبه هفته گذشته ارزش معاملات خرد به ۱۷۰۰ میلیارد تومان کاهش یافت و در نهایت در روز چهارشنبه وضعیت بحرانی شد و ارزش معاملات خرد به کمتر از ۱۵۰۰ میلیارد تومان رسید.

این یکی از کمترین ارقام ارزش معاملات خرد در سال ۱۴۰۱ است و از این نظر می‌توان گفت که وضعیت بورس چندان مساعد نیست.

▣ خروج پول حقیقی‌ها

خروج پول حقیقی‌ها از بورس به پایان سومین هفته متوالی رسید. در هفته گذشته هم در تمام روزهای معاملاتی، سهامداران حقیقی پول خود را از بازار خارج کردند تا سومین هفته متوالی خروج پول به ثبت برسد. بیشترین خروج پول در روز یکشنبه با رقم ۳۹۰ میلیارد تومان ثبت شد. روز شنبه هم ۲۳۰ میلیارد تومان پول از بازار خارج شده بود. دوشنبه ۱۸۰ میلیارد تومان، چهارشنبه ۱۳۰ میلیارد تومان و سه‌شنبه ۷۰ میلیارد تومان خروج پول از بازار به ثبت رسید.

▣ افزایش قدرت حقیقی‌ها

هفته گذشته در ۴ روز معاملاتی قدرت خریداران حقیقی کمتر از فروشندگان بود و در یک روز قدرت آنها بیشتر از فروشندگان شد. روز چهارشنبه تنها روزی بود که خریداران برفروشندگان غلبه کردند و شاخص قدرت خریداران حقیقی به عدد ۱.۰۷ رسید. اما در چهار روز معاملاتی اول هفته گذشته، فروشندگان دست برتر را داشتند. در روز یکشنبه شاخص قدرت خریداران حقیقی با ثبت عدد ۰.۸۵، کمترین میزان خود در هفته گذشته را داشت در روزهای شنبه، دوشنبه و سه شنبه این شاخص ارقامی بین ۰.۹ الی ۱ را ثبت کرد.

راهکاری برای افزایش نقدشوندگی بازار سرمایه

یک کارشناس بازار سرمایه گفت: نگرانی بابت احتمال تشدید رکود در بازار سرمایه و تداوم منفی‌های این بازار، باعث شده مدام شاهد خروج نقدینگی حقیقی‌ها از بازار سرمایه باشیم.

مسیح زرگر خرازی در گفت‌وگو با سنا بیان کرد: به هر حال بازار سرمایه آینه‌ای از ریسک‌های موجود در اقتصاد کشور است. بنابراین وقتی در مورد آینده بازار سرمایه صحبت می‌کنیم، باید چند ریسک مهم ارزیابی شده و باقی شرایط ثابت در نظر گرفته شود. بعنوان مثال برخی ناآرامی‌های اجتماعی چشم‌انداز سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه را تیره و تار می‌کند و می‌تواند به بزرگ‌ترین ریسک بازار تبدیل شود. از سوی دیگر، وضعیت سایر متغیرها و ریسک‌های بازار به گونه‌ای است که از شدت منفی‌های بازار کاسته شده است. اما آنچه مانع تغییر روند بازار سرمایه شده، کمبود نقدینگی است و مادامی که سرمایه‌گذاران نسبت به آینده سیاسی اطمینان خاطر نداشته باشند، نقدینگی وارد این بازار نخواهد شد. با فرض کلیه شرایط بازار سرمایه ما کاملا ارزنده است؛ مشروط بر آنکه ریسک‌های سیاسی داخلی برطرف شود.

وی اضافه کرد: عده‌ای بر این‌باور هستند که تا پایان دوره اول ریاست جمهوری، وضعیت رکودی در بازار سرمایه ادامه داشته و این بازار حرکت نخواهد کرد. اما شخصا معتقدم رئیس جمهور، رابین هود اقتصادی نیست و در میان مدت توان سرکوب نرخ ارز و قیمت‌گذاری دستوری و... را نخواهد داشت. کما اینکه همین حالا هم نرخ ارز شیب افزایشی داشته و عبور دلار از محدوده ۳۳ هزار تومان، سیگنال دلار ۴۰ هزار تومانی در ماه‌های آینده است. بازار سرمایه، بازاری است که فنر آن در چند ماه اخیر فشرده شده و اگر سایه ریسک‌های سیاسی کلا از سر بازار سرمایه ما برداشته شود، بازار سرمایه ظرفیت جهش و غافلگیر کردن مجدد سرمایه‌گذاران را خواهد داشت.

این کارشناس بازار سرمایه با اشاره به نقدشوندگی پایین بسیاری از سهم‌های بازار گفت: نقدشوندگی پایین، معضلی است که بیشتر فعالان بازار سرمایه با آن دست به گریبان‌اند و بجز چند نماد بزرگ گروه پتروشیمی و فولادی و پالایشی، سایر سهم‌ها نقدشوندگی پایینی داشته و سهامداران آنها از چرخه نقدشوندگی خارج شده‌اند. برای افزایش نقدشوندگی بازار تنها راه‌حل افزایش تعداد بازیگران بازار است. بدین منظور باید ابزاری (مثل فروش استقراضی) در اختیار داشت که فعالان بازار سرمایه حتی در منفی‌های بازار هم بتوانند بازدهی کسب کنند. ابزارهای فعلی عمدتا اختیار خرید هستند و سررسید محدودی دارند. سررسید ۶ ماهه یا یک ساله می‌تواند در افزایش جذابیت این ابزار موثر باشد.

بورس ایران چگونه به رکود جهانی گره‌خورده است؟

یک کارشناس ارشد بازار سرمایه گفت: این روزها بورس از جهات مختلف در داخل و خارج از کشور تحت‌فشار قرار گرفته و از چند وقت گذشته شرایط به گونه‌ای رقم خورده که به نظر می‌رسد که با رصد این بحران باید آمادگی لازم در سیاست‌گذاری و نیز بنگاه‌داری، مدنظر قرار گیرد.

به گزارش سنا، شرایط بازار سهام از زوایای مختلف قابل بررسی است که در گفت‌وگوی تفضیلی با علی جبل عاملی، کارشناس ارشد بازار سرمایه، اوضاع فعلی و راهکارهایی که می‌تواند از سوی سیاست‌گذاران برای بهبود روند معاملات و بازگشت اعتماد سرمایه‌گذاران در پیش گرفته شود را مورد واکاوی قرار داده‌ایم.

وی به بررسی وضعیت بازار سهام از بعد خارجی پرداخت و گفت: در بعد خارجی با وجود ارتباط کم با بازارهای جهانی و نیز تحریم‌های روزافزون، متاثر از رکود تورمی هستیم که این موضوع کشورها را درگیر خود کرده و با توجه به کامودیتی محور بودن بازار سرمایه ایران، نخستین جایی که از این بحران تأثیر می‌پذیرد شرکت‌های بزرگ حاضر در بازار سرمایه خواهد بود.

جبل عاملی خاطرنشان کرد: درست است که در ظاهر رکود در اروپا و امریکا به دلیل عدم انجام صادرات و نیز مبادلات تجاری تاثیر زیادی بر اقتصاد کشور نمی‌گذارد اما به دلیل انجام مبادلات وسیع ایران با چین به طور حتم رکود حاکم در

چین به طور مستقیم اثرگذار بر اقتصاد ایران خواهد بود.

این کارشناس بازار سرمایه اظهار کرد: به نظر می‌رسد رشد اقتصادی در کشور چین برای سال ۲۰۲۲ در خوش‌بینانه‌ترین حالت به ۴ درصد و در حالت واقع بینانه به ۲.۸ درصد برسد که می‌تواند معادل ۵ درصد تورم و نیز ۱۰ درصد افزایش بیکاری باشد.

وی افزود: این امر در کنار سیاست‌های پولی انقباضی از جمله افزایش نرخ بهره در دنیا و چین، زمینه‌ساز کاهش سرعت در رشد اقتصادی و نیز کاهش تقاضا می‌شود که این مسئله به مراتب تاثیرگذار بر فروش و صادرات شرکت‌ها خواهد بود.

▣ کاهش نرخ کامودیتی‌ها بر اثر افزایش شاخص دلار

جبل عاملی با بیان اینکه نرخ کامودیتی‌ها طبق تجربیات گذشته در اثر رکود تورمی و نیز افزایش شاخص دلار کاهش می‌یابد، افزود: با توجه به اینکه بخش زیادی از صادرات شرکت‌های بزرگ از طریق شرکت‌های کامودیتی محور انجام می‌شود؛ بنابراین این مسئله، سودآوری این شرکت‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد، مگر آنکه افزایش نرخ ارز متاثر از انتظارات تورمی و تورم افزایش یابد و بتواند بخشی از این زیان را جبران کند.

این کارشناس بازار سرمایه با اشاره به اینکه نکته که تا بازگشت اقتصاد چین به مدار رونق، نباید انتظار جهش در بازار کامودیتی‌ها را داشت، گفت: نکته دیگر هم ادامه جنگ اوکراین، چگونگی ادامه آن و نیز رویکرد قدرت به تایوان است که می‌تواند معادلات ایران را در جهت مثبت و چه منفی در حوزه سیاست و انرژی بهم بریزد.

وی ادامه داد: در این میان به نظر می‌رسد که با رصد این بحران باید آمادگی لازم در سیاست‌گذاری و نیز بنگاه‌داری، مدنظر قرار گیرد.

▣ کم‌توجهی به بازار سرمایه از سوی ذی‌نفعان

جبل عاملی در بخش دوم این گفت‌وگو به تحولات بازار از نگاه داخلی پرداخت و گفت: به نظر می‌رسد در وضعیت فعلی در تصمیم‌گیری‌ها کمتر به بازار سرمایه توجه می‌شود و نقش کلیدی بازار در کنترل نقدینگی، تأمین مالی، سرمایه‌گذاری و ایجاد فضای شفاف نادیده گرفته می‌شود.

وی تصریح کرد: واقعیت این است که سرمایه‌گذاران خاطره خوشی از وضعیت بازار سهام در سال ۱۳۹۹ ندارند و به حق نسبت به آن معترض هستند؛ بر همین اساس باید اقداماتی برای بازگشت اعتماد و دلجویی آنها انجام شود و اجازه ندهیم تا سوداگری در سایر بازارها جای سرمایه‌گذاری در سهام، اوراق و صندوق‌ها را بگیرد.

▣ افزایش سود بانکی، تاثیرگذار بر نوسان معاملات بورس

جبل عاملی افزایش سود بانکی را دیگر عامل تاثیرگذار بر نوسان اخیر معاملات بورس عنوان کرد و گفت: این موضوع روند بازار سهام را تحت‌فشار قرار داده و اکنون شاهد پرداخت سود ۲۲درصدی به سپرده‌های یکساله در برخی بانک‌ها هستیم که پیش از این هیچ‌گاه درگیر بازی نرخ سود نمی‌شدند.

این کارشناس بازار سرمایه اظهار کرد: به اعتقاد بنده لازمه این روزها، اجرای سیاست‌های پولی - انقباضی است اما این اقدام باید مشروط به اجرای صحیح آن و نیز با در نظر گرفتن مصالح بازار سرمایه باشد.

وی به اجرای سیاست‌های مالی تاکید کرد و افزود: مهم‌ترین اقدام در این زمینه رصد تراکنش‌های مشکوک با هدف سفته بازی در بازارهای غیر مولد و نیز اخذ مالیات از سوداگرانی است که بدون هیچ ریسکی در فضای غیر شفاف به فعالیت می‌پردازند.

راه‌اندازی سامانه بومی معاملات بورس به کجا رسید؟

مدیرعامل شرکت مدیریت فناوری بورس تهران در مورد راه‌اندازی سامانه بومی معاملات بورس، گفت: به‌کارگیری این سامانه و نیز استفاده از آن نیازمند برخی از مجوزها است که باید از طریق بورس‌ها و نیز سازمان بورس صادر شوند.

روح‌الله دهقان در گفت‌وگو با ایرنا به آخرین اقدامات انجام شده در حوزه راه‌اندازی سامانه بومی معاملات اظهار کرد: کارهای فنی برای راه‌اندازی سامانه بومی معاملات انجام شده و تقریبا اقدامات مربوط به آن به پایان رسیده است.

وی افزود: اکنون برای استفاده از این سامانه در انتظار تصمیم‌گیری مسئولان حاضر در بورس‌ها و نیز سازمان بورس و اوراق بهادار هستیم.

دهقان خاطرنشان کرد: به‌کارگیری این سامانه و نیز استفاده از آن نیازمند برخی از مجوزها است که باید از طریق بورس‌ها و نیز سازمان بورس صادر شوند.

مدیرعامل شرکت مدیریت فناوری بورس تهران اعلام کرد که برخی از مذاکرات با سازمان بورس انجام شده، اما تاکنون به مرحله نهایی نرسیده است.

وی خاطرنشان کرد: به محض روشن شدن نتیجه مذاکرات با سازمان بورس، فرآیند فنی به‌کارگیری این سامانه در بازار انجام می‌شود؛ بنابراین این فرآیند در سازمان بورس در حال پیگیری است.

دهقان به تاثیر به‌کارگیری این سامانه در تسهیل انجام معاملات بازار سهام اشاره کرد و گفت: اکنون سامانه فعلی معاملات به دلیل پایین بودن حجم معاملات با مشکل چندان جدی مواجه نیست.

مدیرعامل شرکت مدیریت فناوری بورس تهران ادامه داد: هدف استفاده از سامانه بومی معاملات تسهیل در معاملات نیست؛ بلکه به‌کارگیری یک تکنولوژی جدید در حوزه معاملات است تا بتواند کمکی در رشدهای پیش روی بازار باشد. وی ادامه داد: اکنون در وضعیتی قرار داریم که سامانه موجود به خوبی از معاملات بازار پشتیبانی می‌کند و روند معاملات در حال انجام است. دهقان اظهارکرد: سامانه بومی معاملات به عنوان یک محصول استراتژیک داخلی تلقی می‌شود و این سامانه زمینه را برای ایجاد توسعه‌های بیشتر در آینده فراهم کرده است.

مدیرعامل شرکت مدیریت فناوری بورس تهران تاکید کرد: طی چند وقت گذشته در سامانه‌ای که اکنون در بازار استفاده می‌شود توسعه‌هایی انجام شده تا دیگر با مشکل کندی معاملات سال‌های قبل مواجه نباشیم، همچنین در کنار آن سامانه بومی می‌تواند کمکی در انجام روان‌تر معاملات بازار برای آینده باشد.

وی ادامه داد: هدف ما اکنون به‌کارگیری یک تکنولوژی جدید و قابل توسعه برای آینده بازار است.